

č. 4 - 2013

MESIČNÍK O FILMOVOM DIAŤI NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

50 ROKOV
50 YEARS
SLOVENSKÉHO
FILMOVÉHO ÚSTAVU
A
SLOVÁK FILM
INSTITUTE
1963 - 2013

film.sk

CENA 1 €

50. VÝROČIE

SLOVENSKÉHO FILMOVÉHO ÚSTAVU

ROZHOVOR

► **Peter Dubecký**
TÉMA

► **Koprodukčné
projekty SFÚ**

RECENZIA

► **Attonitas**
► **Môj pes Killer**

KINO LUMIÈRE

KINO SLOVENSKÉHO FILMOVÉHO ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

filmový
KABINET

„Celá táto dráma a tolko lásky
nie sú nič, len svetlo a tieň.“

JEAN EPSTEIN

PROGRAM (prednáška spojená s projekciou sa začína vždy o 18. hod.)

4. 4. PREDNÁŠKA **Francúzske avantgardy a pohyb**
PROJEKCIA **Andalúzsky pes** (r. Luis Buñuel, 1929, 13 min.)
+ pásmo ukážok z avantgardných filmov
18. 4. PREDNÁŠKA **Sovietska avantgarda a montáž**
PROJEKCIA **Desať dní, ktoré otriasli svetom** (r. Sergej M. Ejzenštejn, Grigorij Alexandrov, 1928, čes. tit., 60 min.)
2. 5. PREDNÁŠKA **Vrcholy nemého filmu a filmová reč**
PROJEKCIA **Utrpenie panny Orleánskej** (r. Carl Theodor Dreyer, 1928, čes. tit., 75 min.)
16. 5. PREDNÁŠKA **Dokumentárny film a skutočnosť**
PROJEKCIA **Nanuk, človek primitívny** (r. Robert J. Flaherty, 1922, 48 min.)
Muž z Aranu (r. Robert J. Flaherty, 1934, čes. ver., 54 min.)
30. 5. PREDNÁŠKA **Zvuk vo filme**
PROJEKCIA **Vrah medzi nami** (r. Fritz Lang, 1931, čes. tit., 104 min.)

V aktuálnom vydaní mesačníka Film.sk môžete nadabiť na články, ktoré sú označené logom 50 rokov Slovenského filmového ústavu. Počas apríla si totiž SFÚ pripomína 50. výročie svojho vzniku, a tak toto logo nájdete v rubrikách Myslíť si, Rozhovor aj Téma. A budete sa s ním častejšie stretávať i v nasledujúcich číslach Film.sk, pretože polstoročiu filmového ústavu venujeme celú sériu článkov (viac sa o týchto plánoch dočítate na str. 23).

Hlavný rozhovor je tentoraz venovaný generálnemu riaditeľovi SFÚ Petrovi Dubeckému, ktorý okrem iného hovorí: „*To, že Mój pes Killer zvíťazil v Rotterdame, je famózne, ale dôležité je, keď počas prezentácie slovenského filmu v zahraničí môžeme ukázať, že naša kinematografia má históriu.*“ Ak si na listujete rubriku Profil, objavíte v nej tentoraz hneď niekoľko osobností, ktoré zásadným spôsobom spoluvytvárali dejiny tunajšej kinematografie. A platí to pre všetkých režisérov zo štvorice Ján Kadár, Paľo Bielik, Dušan Hanák, Juraj Jakubisko, hoci sú ich filmy v mnohom odlišné.

V aprílovom čísle Film.sk však informujeme aj o aktuálnych slovenských filmoch a nie je ich málo. Do kín sa chystá trojica noviniek (*ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo*, *Intrigy* a *Exponáty alebo príbehy z kaštiela*), recenzujeme tituly *Mój pes Killer* a *Attonitas* a domáce snímky spomíname i v súvislosti s ich uvedením na festivale Febiofest, kde boli dokonca niektoré ocenené. A tak sa vráťme k výroku Petra Dubeckého, s ktorým sa určite dá súhlasiť. Na váhe by však netrúfal ani po miernej úprave – je potrebné ukázať na medzinárodných fórach, že tunajšia kinematografia má svoju históriu, ale rovnako dôležité je mať čo odprezentovať aj zo súčasnej filmovej tvorby.

► Daniel Bernát

▲ Andrej Dúbravský, výtvarník

Dnes sa môžem priznať, že v minulosti som bol ochotný kúpiť si drahý lístok do kina výlučne na horor alebo na podobné filmové žánre. Diela ako *Nezvratný osud* či *Piraňa 3D* patrili a sčasti stále patria medzi moje „guilty pleasures“. Uvedomujem si, že to neznie veľmi dobre od človeka produkujúceho ten druh umenia, o ktorom sa hovorí ako o „vysokom“. O slovenské filmy a o film vôbec som sa začal zaujímať pomerne nedávno – pred dvomi rokmi. Bol to vďaka Petrovi Bebjakovi, ktorého som spoznal práve na premiére jeho *Marhuľového ostrova*. Tento film je pre mňa z viacerých dôvodov srdcovou záležitosťou. Určite aj preto, že som každé leto do štrnástich rokov trávil u babky na dedine na juhu Slovenska. Takmer ku každému záberu, od rybníka až po kukuričné polia, sa mi vynárali z akéhosi dlho neotvoreného „foldra“ v mozgu špecifické vône a spomienky. Škoda, že sa babka presťahovala do mesta... mal som chuť na domácu pálenku aj na Jančího. Žiaľ, už mi nezostávajú znaky na výpočet všetkých plusov a mínusov „*Marhuľáku*“ ani filmu *Mój pes Killer*, ktorý som videl pred pár dňami – a bol výborný.

24

32

20

- 03 50. VÝROČIE SFÚ: MYSLÍM SI
- 04-05 KALENDÁRIUM
- 06-15 PREMIÉRY v kinách
- 15 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
- 16-17 NOVINKY: Exponáty alebo príbehy z kaštiela podľa Pala Korca
- 18-19 NOVINKY: ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo podľa Tomáša Krupu
- 20-21 NOVINKY: Intrigy podľa Juraja Kiliána
- 22 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
- 23-29 50. VÝROČIE SFÚ
- 23 Film.sk predstavuje Slovenský filmový ústav
- 24-27 ROZHOVOR: generálny riaditeľ SFÚ Peter Dubecký
- 28-29 TÉMA: Koprodukčné filmové projekty SFÚ
- 30-31 RECENZIA: Attonitas podľa Jaroslava Mottla
- 32-34 RECENZIA: Môj pes Killer podľa Miry Fornay
- 35 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
- 36-37 FILMOVÉ PUBLIKÁCIE / DVD NOSIČE / ČO ROBIA
- 38 OHLASY: 20. Febiofest v Bratislave
- 39 PROFIL: režisér Ján Kadár
- 40 PROFIL: režisér a herec Paľo Bielik
- 41 PROFIL: režisér Dušan Hanák
- 42 PROFIL: režisér Juraj Jakubisko
- 43 SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU: Týždeň vo filme
- 44-46 TIPY Mesiaca: Kino Lumière + PROGRAM / VÝROČIA
- 47 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
- a uzávierky na granty a podporné programy
- 48 STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumière

Marek Maďarič, minister kultúry SR

Každá informácia o slovenskom filme sa mi podvedome vždy spája so Slovenským filmovým ústavom. A nielen preto, že SFÚ je jedinou štátnou inštitúciou zaoberajúcou sa komplexne filmom a kinematografiou, že spravuje národný filmový archív s množstvom unikátnych diel a že ochraňuje, skúma, zveľaďuje, obnovuje aj prezentuje túto dôležitú súčasť nášho kultúrneho dedičstva.

Určite si ešte pamätáte nie také dávne roky, keď nový slovenský film akoby už neexistoval. Kým za riekou Moravou každoročne nakrúcali desiatky filmov a zjari akademici udeľovali výročné ceny Český lev, pričom krištáľové sošky pravidelne končili aj v rukách slovenských hercov a ďalších tvorcov angažovaných do služieb českej kinematografie, v kinách od Skalice po Medzilaborce mali premiéry iba filmy zahraničnej proveniencie. Dnes je situácia s produkciou a distribúciou domácej tvorby lepšia. Vlni malo kinopremiéru sedemnásť slovenských filmov, čo je druhý najvyšší počet za dve dekády existencie samostatnej republiky. Ale obzvlášť v časoch, keď tu za rok vznikol sotva jeden film a z rôznych príčin stagnovala nová tvorba, SFÚ vždy udržiaval kredit slovenskej kinematografie. Odbornou a edičnou činnosťou, výskumom dejín, usporadúvaním prehliadok, prezentácií a retrospektív tvorby významných filmárov doma aj v zahraničí.

Za polstoročie si SFÚ vybudoval viacero odborných pracovísk s konkrétnymi výsledkami. Vzniklo Národné kinematografické centrum, užitočným pomocníkom je Audiovizuálne informačné centrum, rozrastá sa knižnica aj mediatéka. A teší ma, že napreduje jedinečný projekt Digitálna audiovizia, v rámci ktorého SFÚ a RTVS digitalizujú desiatky tisícov filmových a audiovizuálnych kultúrnych objektov.

Slovenskému filmovému ústavu želim, aby mu filmárska obec neustále nadeľovala dostatok tvorivých počínov do databáz aj archívu.

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí
na Slovensku (14. ročník)
Vydavateľ:
Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
Film.sk
Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32
811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Séfredaktor:
Daniel Bernát
Redakcia:
Mariana Jaremková
Redakčná rada: Peter Dubecký
generálny riaditeľ SFÚ
Alexandra Strelková
riaditeľka NKC – SFÚ
Marián Brázda
vedúci edičného oddelenia SFÚ
Miroslav Ulman
odborný referent Audiovizuálneho
informačného centra SFÚ
Eva Blašková
vedúca predajne Klapka.sk
Simona Nótová-Tušerová
tlačová tajomníčka SFÚ
Štefan Vraštiak
tajomník KFN SSN
Jazyková redakcia:
Jaroslav Hochel
Design & grafická úprava:
ma.LMTD
Tlač: Dolis, spol. s r. o.
Uzávierka čísla 4/2013:
22. 3. 2013
Foto na titulnej strane:
ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo
– archív Tomáša Krupu
Film.sk vychádza
s podporou MK SR.
ISSN 1335 – 8286

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov
vrátane údajov v elektronickej podobe len
s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU ►

1. – 7. apríl

(KOŠICE, BARDEJOV, HUMENNÉ, LEVOČA, PREŠOV, SABINOV, SPIŠSKÁ NOVÁ VES)

Jakubiskove dni

Reprezentatívna prehliadka tvorby Juraja Jakubiska. ► www.pentapolitana.sk

1., 8., 15., 22., 29. apríl

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Archívne kino – téma: Krutosti vojny

Premietnu sa (proti)vojnové snímky *Kanály* (A. Wajda, 1957), *Dlhý deň umierania* (P. Collinson, 1968), *Guernica* (F. Arrabal, 1975), *Ostrov v ohni* (G. Pontecorvo, 1969), *Tri* (A. Petrović, 1965).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

4. apríl ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet: Francúzske avantgardy a pohyb / Andalúzsky pes

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

10. apríl ► 15.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

24. Igrice a 21. Ceny filmových novinárov

O udeľovaní cien čítajte viac na str. 15.

10. – 14. apríl

(BRATISLAVA – AUPARK)

14. festival Hory a mesto

Jadrom MF horského filmu a dobrodružstva je prehliadka snímok o nevšedných prírodných zážitkoch. Po skončení festivalu v Bratislave uvedú výber z programu v Česku, Maďarsku a Poľsku. Na Slovensku ho uvidia diváci v Prešove, Dolnom Kubíne, Žiline a vo Zvolene. ► www.horyamesto.sk

10., 17., 24. apríl

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia a osobnosti:

Dušan Hanák & Juraj Jakubisko

Kino Lumièere pripomenie 75. narodeniny J. Jakubiska a D. Hanáka pásmom ich študentských filmov, ako i snímkami *322* (D. Hanák) a *Vtáčkovia, siroty a blázni* (J. Jakubisko) z roku 1969.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

11. apríl ► 13.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Prehliadka víťazných slovenských filmov

Viac informácií o prehliadke nájdete na str. 15.

16. apríl ► 20.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Premietanie z cyklu EuroFilmClub: Kočičky

Po dvojmesačnej prestávke pokračuje EuroFilm-Club predstavením súčasnej poľskej kinematografie, a to filmom *Kočičky* (K. Rostanec, 2009).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

18. apríl ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet: Sovietska avantgarda a montáž / Desať dní, ktoré otriasli svetom

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

25. apríl ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Kino Ikon Plus: Nelútosťný súboj

Pravidelný cyklus ponúka francúzsky film *Nelútosťný súboj* (P. Granier-Deferre, 1975).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU V ZAHRANIČÍ ►

28. marec – 7. apríl

Prehliadka slovenskej a českej kinematografie – Ľublana (SLOVINSKO)

Premietanie filmov *Alois Nebel*, *Až do mesta Aš*, *Dom*, *Nesvadbovo*, *Nickyho rodina*, *Slepé lásky*, *Viditeľný svet a Zlo*.

4. – 7. apríl

Be There! – Korfu (GRÉCKO)

Premietanie filmu *Posledný autobus*.

► www.betherefest.gr

4. – 12. apríl

4. MF nezávislých filmov Rím (TALIANSKO)

Do medzinárodnej súťaže celovečerných hraných filmov je zaradený film *DONT STOP* a do súťaže krátkych filmov titul *Momo*. ► www.riff.it

5. – 7. apríl

Eyes and Lenses X – Varšava (POĽSKO)

Premietanie filmu *Pygmejovia – deti džungle*.

► www.visualanthropology.net

8. – 9. apríl

FF Bhutanese – Budapešť (MAĎARSKO)

Premietanie filmu *Bhután – Hľadanie šťastia*.

► www.bpfilm.hu

10. – 14. apríl

5. Dissapearing Act – New York (USA)

Premietanie filmu *Až do mesta Aš*.

► www.new-york.czechcentres.cz

10. – 16. apríl

13. FF goEast – Wiesbaden (NEMECKO)

Premietanie filmov *Tigre v meste a Zlo*.

► www.filmfestival-goeast.de

11. – 18. apríl

20. Dni európskeho filmu – Praha (ČESKO)

Premietanie filmov *Cigáni idú do volieb*, *Zvonky šťastia a Tigre v meste*. ► www.def.cz

12. – 18. apríl

9. MFF Deň a noc európskeho filmu

– Panevezys (LITVA)

Premietanie filmov *Tigre v meste a Lóve*.

► www.garsas.lt

12. – 19. apríl

A l'Est du nouveau – Rouen (FRANCÚZSKO)

Premietanie filmov *Až do mesta Aš* a *Nickyho rodina*. ► www.alest.org

15. – 19. apríl

Tur Film – Ostrava (ČESKO)

Premietanie filmu *Príbehy tatranských štítov II – Posadnutí horami*. ► www.turfilm.cz

15. – 19. apríl

7. MF horských filmov – Domžale (SLOVINSKO)

Premietanie filmu *Príbehy tatranských štítov I – Súboj veľikánov*. ► www.imffd.com

16. – 20. apríl

18. MFF Kino detom – Samara (RUSKO)

Premietanie filmu *Sol nad zlato*.

16. – 21. apríl

AFO – Olomouc (ČESKO)

Premietanie filmu *Pygmejovia – deti džungle*.

► www.afo.cz

16. – 21. apríl

MF krátkych filmov – Drážďany (NEMECKO)

Premietanie filmu *Posledný autobus*.

► www.filmfest-dresden.de

18. apríl

Festival V4 – Washington (USA)

Premietanie filmu *Vtáčkovia, siroty a blázni*.

18. apríl – 4. máj

Európske filmové týždne – Helsinki (FÍNSKO)

Premietanie filmu *Líštičky*.

19. – 20. apríl

15. moskovský MF horolezectva a dobrodružstva Vertical – Moskva (RUSKO)

Premietanie filmu *Pygmejovia – deti džungle*.

► www.8848.ru

19. – 25. apríl

5. MF detských filmov – Lucknow (INDIA)

Premietanie filmu *Pygmejovia – deti džungle*.

► www.cmsfilms.org

23. – 28. apríl

20. MF animovaného filmu Stuttgart (NEMECKO)

Festival uvedie jednu časť z pripravovaného televízneho animovaného seriálu *Mimi a Liza*.

► www.itfs.de

23. – 28. apríl

Crossing Europe IFF – Linz (RAKÚSKO)

Uvedenie filmov *Až do mesta Aš* a *ABSOLVENTI/ Sloboda nie je zadarmo*. ► www.crossingeurope.at

24. apríl – 8. máj

Filmový festival Trento – Trento (TALIANSKO)

Premietanie filmu *Príbehy tatranských štítov I – Súboj veľikánov*. ► www.trentofestival.it

25. apríl – 2. máj

FF Newport Beach – Newport Beach (USA)

Premietanie filmu *Posledný autobus*.

► www.newportbeachfilmfest.com

25. apríl – 5. máj

MF dokumentárnych filmov Hot Docs

– Toronto (KANADA)

Uvedenie filmu *Nový život* v sekcii World Show-case. ► www.hotdocs.ca

30. apríl – 5. máj

15. filmová prehliadka Kino na hranici – Český Těšín (ČESKO), Cieszyn (POĽSKO)

Retrospektíva Petra Solana, dokumentov Pavla Barabáša a uvedenie ďalších slovenských filmov v ostatných programových sekciách festivalu.

► www.kinonahranici.cz

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► Mariana Jaremková

PREMIÉRA: 25. 4. 2013

Absolventi/Sloboda nie je zadarmo

(**Absolventi/Sloboda nie je zadarmo**, Slovensko, 2012) DCP 2D + blu-ray + DVD, ŠUP, 83 min., MN 15, DOKUMENTÁRNY FILM

RÉŽIA: Tomáš Krupa

SCENÁR: Tomáš Krupa, Pavol Palárik
KAMERA: Ján Kász, Pavol Palárik, Ivo Miko, Martin Čech **STRIH:** Pavol Palárik

HUDBA: Hildur Gudnadóttir, Zoe Keating, Richard Skelton **ÚČINKUJÚ:** Filip Jurkovič, Pavol Kaniansky, Miroslav Mráz

DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Debutová celovečerná snímka mladého režiséra *Absolventi* s podtitulom *Sloboda nie je zadarmo* je dokumentom o peripetiách mladého človeka, ktorý sa po absolvovaní štúdií ocitá v tvrdej realite. Absolventi musia často pristúpiť na podmienky, ktoré sú mimo ich predstáv a záujmov. Ich ideály a sny rozbíja globálna finančná kríza, dlho im trvá, kým sa dokážu zorientovať, a majú pocit, že žijú v nespravodlivej krajine. Sme slobodní, ale do akkej miery sme schopní zobrať svoj osud do vlastných rúk a zápasit' o vlastnú existenciu?

PREMIÉRA: 4. 4. 2013

Ako za starých čias

(**Stand Up Guys**, USA, 2012) DCP 2D, ŠUP, 95 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRILER

RÉŽIA: Fisher Stevens **SCENÁR:** Noah Haidle

KAMERA: Michael Grady **STRIH:** Mark Livolsi

HUDBA: Lyle Workman

HRAJÚ: Al Pacino, Alan Arkin, Christopher Walken, Julianna Margulies, Mark Margolis

DISTRIBÚTOR: Forum Film

Herecké legendy v úlohách starnúcich gangstrov v road movie plnej nostalgie. Vala po nekonečných 28 rokoch prepustia z väzenia a jeho kamoš Doc pre neho chystá nezabudnuteľnú oslavu slobody. Počas noci sa k nim pripojí Hirsh a začína sa dobrodružstvo v duchu starých gangsterských pravidiel, keď slovo gangstra platilo a otázky cti a lojality boli na prvom mieste. Trojica si nočné dobrodružstvo užíva, akoby to bolo naposledy, pretože možno aj je...

PREMIÉRA: 4. 4. 2013

Anjelský podiel

(**The Angels' Share**, Veľká Británia/Francúzsko/Belgicko/Taliano, 2012) 35 mm + DCP 2D, 106 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Ken Loach **SCENÁR:** Paul Laverty

KAMERA: Robbie Ryan **STRIH:** Jonathan Morris

HUDBA: George Fenton

HRAJÚ: Paul Brannigan, Siobhan Reilly, John Henshaw, Gary Maitland, William Ruane, Jasmin Riggins, Roger Allam

DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Komédia so závanom kvalitnej škótskej whisky. Robbie je bez práce, neznáša ho rodina jeho priateľky Leonie, s ktorou čaká dieťa, a aby toho nebolo málo, za napadnutie ho odsúdia na vykonávanie verejnoprospešných prác. Jedinou nádejou v tomto marazme je – whisky. Robbie sa zoznami s partiou vydatených existencií na čele s Harrym, ktorý ich vezme na degustáciu. Náhle v sebe objaví talent rozoznávať najmenejšie chuťové odtienky tohto ušľachtilého nápoja. Blíži sa aukcia archívneho súdka a Robbie vycíti príležitosť, ako prísť k peniazom...

PREMIÉRA: 25. 4. 2013

Bezpečný prístav

(**Safe Haven**, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 115 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÝ/DRÁMA/MYSTERIÓZNY

RÉŽIA: Lasse Hallström

NÁMET: Nicholas Sparks – román

SCENÁR: Leslie Bohem, Dana Stevens

KAMERA: Terry Stacey

STRIH: Andrew Mondshein

HUDBA: Deborah Lurie

HRAJÚ: Julianne Hough, Josh Duhamel, Cobie Smulders, Irene Ziegler, Jon Kohler, David Lyons, Noah Lomax, Cullen Moss

DISTRIBÚTOR: Continental Film

Plachá Katie sa pristahuje do mestčka Southport. Nikto netuší nič o jej záhadnej minulosti. Spočiatku sa bráni nadviazať akýkoľvek vzťah, postupne sa však zoznamuje so svojimi susedmi Jo, Alexom a jeho deťmi a v ospalom južanskom mestčku sa začína cítiť ako doma. To ju stavia pred neľahké rozhodnutie – zvolíť život na úteku alebo stať sa členom novej rodiny?

PREMIÉRA: 25. 4. 2013

Dirch

(**Dirch**, Dánsko, 2011) DVD, ŠUP, 109 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Martin Pieter Zandvliet

SCENÁR: Anders Frithiof August, Martin Pieter Zandvliet

KAMERA: Jesper Tøffner

STRIH: Per Sandholt

HUDBA: Sune Martin

HRAJÚ: Nikolaj Lie Kaas, Lars Ranthe, Lars Brygmann, Malou Reymann

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Životopisná snímka približuje obľúbeného dánskeho komika Dircha Hartviga Passeara, ktorý sa preslávil najmä svojimi improvizáčnymi schopnosťami a účinkoval v takmer stovke filmov. Snímka odhaľuje samotu slávneho herca ukrytú za pozlátkou slávy aj jeho sebaštruktívnu posadnutosť úspechom. *Dirch* je film o tom, že veľký talent je nielen darom, ale i bremenom.

PREMIÉRA: 18. 4. 2013

Divoké bytosti južných krajín

(**Beasts of the Southern Wild**, USA, 2012) DCP 2D, 92 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, FANTASTICKÝ/DOBRODRUŽNÝ

RÉŽIA: Benh Zeitlin

SCENÁR: Lucy Alibar, Benh Zeitlin

KAMERA: Ben Richardson

STRIH: Crockett Doob, Affonso Gonçalves

HUDBA: Dan Romer, Benh Zeitlin

HRAJÚ: Quvenzhané Wallis, Dwight Henry, Levy Easterly, Lowell Landes, Pamela Harper, Gina Montana

DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

V zabudnutej svojráznej komunite, ktorá sa usadila v močaristom kraji pri mŕtvom ramene rieky, ďaleko od zvyšku sveta, žije šesťročná Hushpuppy. Matku stratila už dávno a jej otec je divoch. Nikdy nie je doma a Hushpuppy je stále sama, len v spoločnosti polodivej zveri. Keď všetko zaplaví storočná voda, jej otec náhle ochorie a ožijú divoké prehistorické zvieratá, pochopí, že pevný poriadok, ktorý vládol v prírode, sa začína rozpadáť. Malá Hushpuppy sa snaží poriadok obnoviť. Film získal Zlatú kameru za debut a Cenu FIPRESCI na MFF Cannes.

PREMIÉRA: 11. 4. 2013

Evil Dead

(*Evil Dead*, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 90 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, HOROR
RÉŽIA: Fede Alvarez **NÁMET:** Sam Raimi – scenár filmu z roku 1981
SCENÁR: Fede Alvarez, Diablo Cody, Rodo Sayague **KAMERA:** Aaron Morton
STRIH: Bryan Shaw **HUDBA:** Roque Baños
HRAJÚ: Jane Levy, Shiloh Fernandez, Jessica Lucas, Lou Taylor Pucci, Elizabeth Blackmore
DISTRIBÚTOR: Itafilm

V remaku kultového hororu z roku 1981 opäť sledujeme päťicu priateľov, ktorá sa vydáva na výlet do odľahlej chaty hlboko v lesoch. Keď sa im náhodou podarí objaviť knihu mŕtvych, prebudia tím démonov žijúcich všade navokolo. Zlé sily sa začínajú naplno prejavovať. Krvavý boj o život sa za výdatného jačania môže začať.

PREMIÉRA: 11. 4. 2013

Exponáty alebo príbehy z kaštiela

(*Exponáty alebo príbehy z kaštiela*, Slovensko, 2013) DCP 2D + blu-ray + DVD, ŠUP, 70 min., MP 12, DOKUMENTÁRNY FILM
RÉŽIA: Palo Korec
SCENÁR: Jozef Kulačík, Palo Korec
KAMERA: Ján Meliš **STRIH:** Michal Kondrta
HUDBA: Mária Čekovská
DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Nový slovenský dokumentárny film zavedie divákov do kaštiela v Stupave, ktorý je dnes domovom dôchodcov. Niektorí jeho obyvatelia sú tu dobrovoľne, iní nie. Autor dokumentu ich štylizuje do pozície živých exponátov, z ktorých každý má svoj vlastný nezameniteľný príbeh – originálny i celkom obyčajný, smiešny, tragický, radostný aj boľavý. Jednotliví protagonisti predstavujú svoj príbeh cez láskavú optiku, ktorá zjemňuje ich nie vždy veselé rozprávanie.

PREMIÉRA: 4. 4. 2013

Hostiteľ

(*The Host*, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 125 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, SCI-FI/TRILER
RÉŽIA: Andrew Niccol
NÁMET: Stephenie Meyer – rovnomenný román **SCENÁR:** Andrew Niccol
KAMERA: Roberto Schaefer
STRIH: Thomas J. Nordberg
HUDBA: Antonio Pinto
HRAJÚ: Saoirse Ronan, Diane Kruger, William Hurt, Frances Fisher, Jake Abel, Max Irons, Boyd Holbrook
DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Planétu Zem ovládli neviditeľní mimozemšťania. Takzvané Duše využijú telo človeka, ovládnu jeho myseľ a žijú jeho život. Človek sa tak stáva už iba schránkou, hostiteľom. Melanie patrí k málu takzvaných divokých ľudí a bláznivo sa zamiluje do Jareda. Bežná love story sa mení vo chvíli, keď sa tela Melanie zmocní Duša menom Pútnička. Nič netušiac Duša podľahne ľudskému citu a stáva sa spojencom Melanie. Je tu však ešte Duša menom Hladačka, ktorá má za úlohu zničiť všetkých ľudí.

PREMIÉRA: 25. 4. 2013

Intrigy

(*Intrigy*, Slovensko, 2013) DCP 2D, ŠUP, 110 min., MP 12, HISTORICKÝ/POVIEDKOVÝ
RÉŽIA: Juraj Kilián
NÁMET: Uršula Kovalyk, Tadeusz Rózewicz, Anton Pavlovič Čechov, Ivan A. Bunin – poviedky **SCENÁR:** Jana Borsuková, Uršula Kovalyk, Anna Kiliánová
KAMERA: Július Liebenberger, Erik Eržin
STRIH: Michal Čepec, Juraj Kilián
HUDBA: Barbora Botošová a členovia skupiny Bohémiens
HRAJÚ: Nadežda Jelušová, Zsuzsa Dósa, Michal Gazdik, Tomáš Palonder, Eva Gašparov
DISTRIBÚTOR: Continental Film

Debut režiséra Juraja Kiliána je skladačkou troch historických poviedok, ktoré spája téma intríg. Filmový projekt združuje umelcov z krajín Vyšehradskej štvorky. Režisér sa rozhodol pre adaptácie poviedok, ktoré napísali Uršula Kovalyk, Tadeusz Rózewicz, Anton P. Čechov a Ivan A. Bunin. Režisér cez rôznorodé príbehy odohrávajúce sa v odlišných dobách a spoločnostiach ukazuje, že ľudia z rôznych čias a prostredí sa od seba veľmi nelíšia.

PREMIÉRA: 11. 4. 2013

Jurský park 3D

(*Jurassic Park 3D*, USA, 1993/2013) DCP 3D, 127 min., MP, ČESKÝ DABING, DOBRODRUŽNÝ
RÉŽIA: Steven Spielberg
NÁMET: Michael Crichton – román
SCENÁR: Michael Crichton, David Koepp
KAMERA: Dean Cundey **STRIH:** Michael Kahn
HUDBA: John Williams
HRAJÚ: Sam Neill, Laura Dern, Jeff Goldblum
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Ďalšia filmová klasika v 3D. Ožíva v nej dobre známy príbeh o objavení DNA starej milióny rokov a o znovustvorení prehistorických zvierat. Jurský park mal byť nevídanou atrakciou, ale opäť raz zasiahne ľudská chamtivosť. Jeden zo zamestnancov ukradne pre konkurenciu embryá dinosaurov a pri úteku vypne bezpečnostný systém, ktorý nedovoľuje zvieratám opustiť vyhradené priestory. Dinosauria sa dostávajú do voľnej prírody a začína sa súboj medzi prehistorickými monštrami a novodobými lovcami.

PREMIÉRA: 11. 4. 2013

Medvedík

(*10 timer til paradis*, Dánsko, 2012) DCP 2D + DVD, 93 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRAGIKOMÉDIA
RÉŽIA: Mads Matthiesen
SCENÁR: Mads Matthiesen, Martin Pieter Zandvliet **KAMERA:** Laust Trier Mark **STRIH:** Adam Nielsen **HUDBA:** Sune Martin
HRAJÚ: Kim Kold, Lamaiporn S. Hougaard, Elsebeth Steentoft, David Winters, Barbara Zatler, John Winters
DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Štyridsaťročný Denis je profesionálny kulturista a je stále slobodný. Na zoznámenie mu chýba guráž a správne načasovanie. Situácii nepomáha ani to, že žije so svojou pannačnou matkou. Denis odchádza do Thajska, aby tam našiel tú pravú. Sexuálny raj však nie je práve najlepším miestom na hľadanie nevesty. Napriek tomu sa strastiplná cesta po erotických podnikoch končí happy endom a Denis nájde ženu, ktorá okrem jeho vypracovaného tela ocení aj jeho krehkú dušu a citlivé srdce. Film získal Cenu za réžiu na festivale Sundance 2012.

PREMIÉRA: 18. 4. 2013

Nevedomí

(**Oblivion**, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ/SCI-FI

RÉŽIA: Joseph Kosinski

NÁMET: Joseph Kosinski, Arvid Nelson – komiks **SCENÁR:** Joseph Kosinski, Karl Gajdusek, Michael Arndt

KAMERA: Claudio Miranda

STRIH: Richard Francis-Bruce

HUDBA: Anthony Gonzalez

HRAJÚ: Tom Cruise, Morgan Freeman, Andrea Riseborough, Olga Kurylenko, Nikolaj Coster-Waldau, Melissa Leo

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

.....
Ľudia už nemôžu žiť na zemskom povrchu, a tak žijú nad oblakmi. Napriek nebezpečenstvu sa však stále musia vracieť dole, aby získali cenné veci. Jack pri jednom takomto zostupe nájde rozbitú vesmírnu loď, v ktorej spí krásna neznáma žena. Vezme ju so sebou domov a zistí, že kedysi bola vyslaná zo Zeme na Mars. Začínajú sa objavovať mnohé otázky, na ktoré bude nutné nájsť odpoveď.

PREMIÉRA: 11. 4. 2013

Pád Bieleho domu

(**Olympus Has Fallen**, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 119 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ TRILER

RÉŽIA: Antoine Fuqua

SCENÁR: Creighton Rothenberger, Katrin Benedikt **KAMERA:** Conrad W. Hall

STRIH: John Refoua **HUDBA:** Trevor Morris

HRAJÚ: Gerard Butler, Angela Bassett, Robert Forster, Aaron Eckhart, Morgan Freeman, Radha Mitchell

DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

.....
Biely dom ovládli teroristi a prezident je so svojimi najbližšími spolupracovníkmi uväznený v podzemnom bunkri. Amerika čelí vážnej hrozbe a iba jediný človek môže veľmoc zachrániť. Útok prežije len bývalý prezidentov osobný strážca. Niekdajší príslušník zvláštnych jednotiek musí využiť všetky svoje skúsenosti a najmä perfektnú znalosť Bieleho domu, aby v jeho útrobach prežil a zachránil hlavu štátu. Čas beží a o pár hodín už nemusí byť koho zachraňovať. Niekde v Bielom dome sa skrýva aj prezidentov syn a jeho zajatie by mohlo byť rozhodujúcim faktorom.

PREMIÉRA: 4. 4. 2013

Pár nenormálnych aktivít

(**A Haunted House**, USA, 2013) DCP 2D, 86 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Michael Tiddes

SCENÁR: Rick Alvarez, Marlon Wayans

KAMERA: Steve Gainer **STRIH:** Suzanne Hines

HRAJÚ: Marlon Wayans, Nick Swardson, Cedric the Entertainer, David Koechner, Essence Atkins, Marlene Forte, Dave Sheridan

DISTRIBÚTOR: Continental film

.....
Malcolm sa konečne rozhodne, že prestane žiť staromládeneckým životom a dovoľí svojej priateľke, aby sa k nemu nasťahovala. Netuší, kto príde spolu s ňou. Keď sa stane niekoľko čudných udalostí, rozhodnú sa Malcolm a Keisha podivné udalosti zaznamenať na kameru. Zistia, že Keishu posadol šialený duch. Povoľajú preto na pomoc kňaza, aby z nej ducha vyhnal a zachránil ich spoločný život. Najmä ten sexuálny...

PREMIÉRA: 4. 4. 2013

Paríž – Manhattan

(**Paris – Manhattan**, Francúzsko, 2012) DCP 2D + blu-ray + DVD, ŠUP, 77 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÁ KOMÉDIA

RÉŽIA A SCENÁR: Sophie Lellouche

KAMERA: Laurent Machuel

STRIH: Monica Coleman

HUDBA: Jean-Michel Bernard

HRAJÚ: Alice Taglioni, Patrick Bruel, Marine Delterme, Louis-Do de Lencquesaing, Michel Aumont, Marie-Christine Adam, Yannick Soulier

DISTRIBÚTOR: Film Europe

.....
Debut režisérky Sophie Lellouche je filmovou poctou Woodymu Allenovi. Hlavnou hrdinkou romantickej komédie je svojrázna lekárnička Alica, ktorá miluje Allenove filmy a po večeroch so slávnym neurotikom dokonca vedie rozhovory. Na párty stretáva Vincenta, ktorý sa zdá dokonalým partnerom. No stretnutie s ním veľmi atraktívnym predavačom alarmov Victorom, ktorý nevidel ani jeden Allenov film, pomaly mení jej pohľad na život aj na lásku. Ktorý z mužov napokon zvíťazí? Pomôže pri rozhodovaní sám veľký režisér?

PREMIÉRA: 11. 4. 2013

Práskač

(**Snitch**, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 112 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRILER

RÉŽIA: Ric Roman Waugh

SCENÁR: Justin Haythe, Ric Roman Waugh

KAMERA: Dana Gonzales

STRIH: Jonathan Chibnall

HUDBA: Antonio Pinto

HRAJÚ: Dwayne Johnson, Susan Sarandon, Jon Bernthal, Barry Pepper, Michael Kenneth Williams, Rafi Gavron, Melina Kanakaredes

DISTRIBÚTOR: Forum Film

.....
Jason sa dostáva do problémov po tom, čo ho policajti zatknú s balíčkom extázy a obvinia z distribúcie drog. Hrozí mu desať rokov väzenia. Jasonov otec vie, že syn nie je žiaden diler, a snaží sa ho dostať na slobodu. Ostáva mu však iba jedna cesta, ktorá je veľmi nebezpečná. Po dohode so štátnou zástupkyňou sa infiltuje do drogového kartelu, aby získal dôkazy proti hlave zločineckého gangu. Film je nakrútený podľa skutočného príbehu.

PREMIÉRA: 18. 4. 2013

Pravidlá mlčania

(**The Company You Keep**, USA, 2012) DCP 2D, ŠUP, 125 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRILER

RÉŽIA: Robert Redford

NÁMET: Neil Gordon – román

SCENÁR: Lem Dobbs

KAMERA: Adriano Goldman **STRIH:** Mark Day

HUDBA: Cliff Martinez

HRAJÚ: Robert Redford, Shia LaBeouf, Julie Christie, Sam Elliott, Jackie Evancho, Brendan Gleeson, Terrence Howard, Richard Jenkins

DISTRIBÚTOR: Forum Film

.....
Právník Jim Grant sám vychováva dcéru na predmestí New Yorku. Jeho pokojný svet sa však rozpadne na kúsky, keď investigatívny novinár Ben Shepard odhalí jeho pravú identitu a zistí, že je hľadaný za vraždu. Pátra po ňom FBI a Grant musí prejsť dlhú cestu naprieč krajinou, aby našiel jedinou osobu, ktorá môže očistiť jeho meno. Shepard sa snaží vytrieskať z príbehu čo najviac a napriek zákazu FBI bezohľadne prenasleduje Granta na úteku. Nečakane však zistí niečo, s čím vôbec nerátal, a konečne pochopí šokujúce Grantovo tajomstvo.

PREMIÉRA: 18. 4. 2013

Príbeh môjho syna

(*Venuto al mondo*, Taliansko/Španielsko, 2012) DCP 2D, ŠUP, 127 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Sergio Castellitto
NÁMET: Margaret Mazzantini – román
SCENÁR: Sergio Castellitto, Margaret Mazzantini
KAMERA: Gianfilippo Corticelli
STRIH: Patrizio Marone
HUDBA: Eduardo Cruz
HRAJÚ: Penélope Cruz, Emile Hirsch, Mira Furlan, Jane Birkin, Saadet Aksoy, Sergio Castellitto, Branko Djuric, Adnan Haskovic
DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Slobodná matka Gemma a jej dospievajúci syn Pietro prichádzajú do Sarajeva, aby chlapec spoznal krajinu, v ktorej sa narodil a ktorú museli pre vojnu opustiť. Gemma sa musí vrátiť na miesta, ktoré v nej prebúdajú staré spomienky. Na to, ako sa tu kedysi zamilovala do Pietrovho otca Diega, ako veľmi túžili po dieťati a ona nemohla otehotnieť. Riešenie, ktoré vtedy našli, neskôr Gemma trpko oľutovala. Diego sa rozhodol v obliehanom Sarajeve zostať. Gemma musí čeliť spomienkam na smrť milovaného muža, ale aj silnému citu lásky.

PREMIÉRA: 18. 4. 2013

Proti vetru

(*Des vents contraires*, Francúzsko, 2011) DCP 2D, ŠUP, 91 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Jalil Lespert
NÁMET: Olivier Adam – román
SCENÁR: Jalil Lespert, Olivier Adam, Marion Laine
KAMERA: Josée Deshaies
STRIH: Monica Coleman
HUDBA: DJ Pone, David François Moreau
HRAJÚ: Benoît Magimel, Isabelle Carré, Antoine Duléry, Marie-Ange Casta, Ramzy Bedia, Bouli Lanners, Audrey Tautou
DISTRIBÚTOR: Continental film

Paulov život sa zmení vo chvíli, keď jeho žena náhle zmizne. Po roku márneho hľadania prepadáva zúfalstvu a nenachádza východisko. Poslednou šancou zostáva začať svoj život nanovo a od nuly. Odšťahuje sa s deťmi do svojho rodného mesta Saint-Malo. No ukáže sa, že všetko je úplne inak, ako si predstavoval.

PREMIÉRA: 18. 4. 2013

Scary Movie 5

(*Scary Movie 5*, USA, 2013) DCP 2D, 85 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Malcolm D. Lee
SCENÁR: Pat Proft, David Zucker
KAMERA: Steven Douglas Smith
STRIH: Sam Seig
HUDBA: James Venable
MARIJÚ: Simon Rex, Ashley Tisdale, Charlie Sheen, Lindsay Lohan, Heather Locklear, Simon Rex, Mike Tyson
DISTRIBÚTOR: Forum Film

Scary Movie sa stále nekončí. V piatej časti Dan a Jody žijú šťastne, až kým sa im nenarodí Aiden a nezačnú sa diať čudné veci. Chaos začína ohrozovať nielen domácnosť, ale aj Jodinu baletnú kariéru a Danov vedecký výskum. Pochopia, že ich rodinu prenasleduje démon. Všetozne sa ho snažia zbaviť skôr, ako bude neskoro. Bláznivá paródia na horory v duchu predchádzajúcich častí.

PREMIÉRA: 4. 4. 2013

Smrteľné lži

(*Arbitrage*, USA, 2012) DCP 2D, ŠUP, 107 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/TRILER
RÉŽIA A SCENÁR: Nicholas Jarecki
KAMERA: Yorick Le Saux
STRIH: Douglas Crise
HUDBA: Cliff Martinez
MARIJÚ: Richard Gere, Susan Sarandon, Tim Roth, Brit Marling, Laetitia Casta, Nate Parker
DISTRIBÚTOR: Continental film

Newyorský podnikateľ Robert Miller je stelesnením úspechu v práci aj v súkromí. Oslavuje 60. narodeniny a jeho dokonalý život dostáva trhliny. Pokúša sa predať svoje impérium skôr, ako sa svet dozvie o jeho podvodoch, a súčasne sa usiluje skryť svoj dvojité život pred manželkou a dcérou, jeho jedinou dedičkou. Nečakaný omyl komplikuje situáciu ešte viac a k problémom s predajom a ku komplikáciám s milenkou sa pridáva aj zločin. Podozrievavý detektív sa vďaka Millerovej chybe dostáva k prvým dôkazom, času je málo a lov sa začína.

PREMIÉRA: 25. 4. 2013

Superclásico

(*Superclásico*, Dánsko, 2011) DCP 2D + DVD, ŠUP, 99 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Ole Christian Madsen
SCENÁR: Anders Frithiof August, Ole Christian Madsen
KAMERA: Jørgen Johansson
STRIH: Søren Ebbe
HUDBA: Jonas Struck
HRAJÚ: Anders W. Berthelsen, Paprika Steen, Jamie Morton, Sebastián Estevanez, Adriana Mascialino, Miguel Dedovich, Dafne Schilling
DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Christian je majiteľom upadajúcej vinotéky. Okrem biznisu sa mu však rozpadá aj manželstvo. Jeho žena odišla do Buenos Aires, je úspešnou manažérkou futbalového klubu a žije v luxuse s oveľa mladšou argentínskou futbalovou hviezdou. Lenže Christian sa nevzdáva a s pubertálnym synom letí do Buenos Aires, aby ju získal späť. Začína sa strhujúca jazda v rytme tanga, pri ktorej nemôže chýbať futbal a víno.

PREMIÉRA: 11. 4. 2013

Šimon a duby

(*Simon och ekarna*, Švédsko, 2011) DCP 2D + DVD, ŠUP, 122 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Lisa Ohlin
SCENÁR: Marnie Blok, Lisa Ohlin, Linda Aronson
KAMERA: Dan Laustsen
STRIH: Kasper Leick, Michal Leszczylowski
HUDBA: Anette Focks
HRAJÚ: Bill Skarsgård, Helen Sjöholm, Jan Josef Liefers
DISTRIBÚTOR: Film Europe

Vizuálne veľkorysý film rozpráva príbeh o rozchode, ktorý poznamenala minulosť. Príbeh, ktorý je aj o hľadani samého seba. Príbeh dvoch rodín, žijúcich v Göteborgu počas druhej svetovej vojny, ktoré spája veľké priateľstvo. Malý Šimon a jeho židovský kamarát Isak musia čeliť nepriazni doby. Cez ich priateľstvo film ukazuje obraz situácie vo vtedajšej švédskej spoločnosti a zaoberá sa dobovou židovskou otázkou.

PREMIÉRA: 18. 4. 2013

Šmejdi

(**Šmejdi**, Česko, 2013) DCP 2D, 74 min., MP 12, DOKUMENTÁRNY FILM

RÉŽIA A SCENÁR: Silvie Dymáková

NÁMET: Silvie Dymáková, Romana Mazalová
KAMERA: Silvie Dymáková, Martin Konečný, Erik Knajfl

STRIH: Silvie Dymáková, Tonička Janková

DISTRIBÚTOR: Continental Film

Dokument kriticky a bez príkras zachytáva aj pomocou skrytých kamier drsné spôsoby pri predvádzacích akciách určených seniorom. Divák sa stáva svedkom nechutných praktík s cieľom zmanipulovať starých ľudí a donútiť ich nakúpiť predraženejší nekvalitný tovar. Mnoho seniorov sa takto zadlžilo a musí zo svojich nízkych dôchodkov splácať vysoké sumy. Napriek tomu sa niektorí na podobné akcie vracajú. Prečo? Film ponúka nielen autentické zábery a výpovede, ale aj postoje právnikov či psychológov. Je to teda komplexný pohľad na jeden z fenoménov doby.

PREMIÉRA: 18. 4. 2013

Štvrtá mocnosť

(**Die vierte Macht**, Nemecko, 2012) DCP 2D + blu-ray + DVD, ŠUP, 110 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Dennis Gansel

SCENÁR: Dennis Gansel, Pierre Peters-Arnolds, Florian Schumacher

KAMERA: Daniel Gottschalk

STRIH: Jochen Retter **HUDBA:** Heiko Maile

HRAJÚ: Moritz Bleibtreu, Kasia Smutniak, Max Riemelt, Rade Serbedžija, Mark Ivanir,

Javgenji Sitochin, Isabella Vinet

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Paul prežíva životnú krízu a rozhodne sa všetky problémy vyriešiť útekou. Odchádza do Berlína, aby priniesol zaujímavé materiály pre ruský bulvárny časopis, ktorý v Moskve vedie jeho mentor Onegin. Jeho úlohou je zohnať informácie o bohatých a známych ľuďoch a čoskoro sa mu podarí obnoviť starú slávu časopisu. Život je opäť jedna veľká párty. Až kým do Paulovho života nevstúpi aktivistka Katja a nespustí sa séria udalostí, v ktorej ide o boj s časom.

PREMIÉRA: 25. 4. 2013

Záhada hory mŕtvych

(**The Dyatlov Pass Incident**, USA/Velká Británia/Rusko, 2013) DCP 2D, ŠUP, 100 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRILER

RÉŽIA: Renny Harlin **SCENÁR:** Vikram Weet

KAMERA: Denis Alakron-Ramires

STRIH: Patrizio Marone

HRAJÚ: Gemma Atkinson, Richard Reid,

Matt Stokoe, Holly Goss, Luke Albright,

Ryan Hawley, Valeriy Fedorovich,

Nelly Nielsen

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Písal sa rok 1959. Študenti polytechnického inštitútu, desať skúsených lyžiarov, vyrazili na expedíciu do ruského pohoria Ural. Výprava mala preveriť, ako ľudské telo reaguje na najvyšší stupeň záťaže. Ani jeden z nich neprežil. Ich telá našli vyzlečené, s rozbitými lebkami, ťažkými vnútornými zraneniami a vykazovali vysoký stupeň radiácie. Ide o jednu z najväčších nevyriešených záhad. Päť amerických študentov sa v roku 2012 vydáva po ich stopách a na mieste tragédie sa začínajú diať čudné veci.

PREMIÉRA: 25. 4. 2013

Zambezia

(**Zambezia**, Južná Afrika, 2012) DCP 2D + 3D, 83 min., MP 12, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ/DOBRODRUŽNÝ

RÉŽIA: Wayne Thornley

SCENÁR: Andrew Cook, Raffaella Delle Donne, Anthony Silverston, Wayne Thornley

STRIH: Michel Smit, Paul Speirs

HUDBA: Bruce Retief

V SLOVENSKOM ZNENÍ: Dušan Szabo,

Táňa Pauhofová, Vladimír Jedlovský,

Ivan Romanič, Richard Stanke

DISTRIBÚTOR: Forum Film

Mladý sokol Kai žije na opustenom mieste, je sám a nudí sa. Spoločnosť mu robí iba prísny otec. Kai verí, že niekde existuje aj krajší život, čo mu potvrdia dvaja nečakaní návštevníci – bocian Gogo a vtáčik Tini. Napriek otcovmu zákazku sa rozhodne opustiť domov a vydať sa na dobrodružnú cestu. Túži doletieť až do bájneho mesta vtákov Zambezie a stať sa členom elitnej letky Hurikáni. Netuší, že Zambezia je v ohrození a spolu s ostatnými bude musieť čeliť útoku zákeřného leguána. Kai bude musieť s priateľmi urobiť všetko pre záchranu mesta.

PREMIÉRA: 25. 4. 2013

Zlomené mesto

(**Broken City**, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 109 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KRIMI/DRÁMA/TRILER

RÉŽIA: Allen Hughes **SCENÁR:** Brian Tucker

KAMERA: Ben Seresin **STRIH:** Cindy Mollo

HUDBA: Atticus Ross, Leopold Ross,

Claudia Sarne

HRAJÚ: Mark Wahlberg, Russell Crowe,

Catherine Zeta-Jones, Jeffrey Wright,

Barry Pepper, Alona Tal, Natalie Martinez,

Michael Beach

DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Bývalého policajta Billyho, v súčasnosti súkromného detektíva, si najme starosta mesta, aby zistil, či ho jeho manželka podvádza, a ak áno, tak s kým. Sľúbi mu za to, že sa bude môcť vrátiť k polícii, z ktorej musel nedobrovoľne odísť. Billy vypátra, že starostovo podozrenie je oprávnené. Ženinho milenca však niekoľko dní nato nájdu zavraždeného, čo sa Billymu zdá podozrivé, a tak začína pátrať v starostovom súkromí. Medzi nimi dvoma sa rozpúta vojna.

Udeľovanie Igricov a Cien filmových novinárov

Do súťaže 24. ročníka cien Igric zaslali tvorcovia 77 filmov a diel z oblasti audiovizuálnej tvorby za rok 2012. Bolo medzi nimi 7 hraných snímok pre kiná, 5 televíznych dramatických diel, 25 dokumentov, 26 študentských, 10 animovaných filmov a 4 tituly v kategóriách DVD a audiovizuálnej teória a kritika. Slávnostné udeľovanie ocenení sa uskutoční 10. apríla o 15. hodine v bratislavskom Kine Lumière. Literárny fond rozdelí víťazom viac ako 18 000 eur. Filmy hodnotila porota vedaná dramaturgom, režisérom a publicistom Rudolfom Urcom. Ďalšími členmi poroty boli Peter Michalovič, František Kovár, Vido Horňák, Fedor Bartko, Eduard Grečner a Štefan Vraštiak. Igrice sú najstaršou slovenskou filmovou cenou, udeľovanou od roku 1967. Na tohtoročnom podujatí prislúbili účasť najvýznamnejší tvorcovia z prostredia slovenskej audiovizie a šesť ocenených hercov. Na úvod budú vyhlásené výsledky ankety filmových novinárov, ktorí takisto hodnotili audiovizuálnu tvorbu za uplynulý rok. O deň neskôr, teda 11. apríla, sa o 13. hodine začne v Kine Lumière prehliadka vybraných ocenených filmov, ktorú pripravili Slovenský filmový zväz, Únia slovenských televíznych tvorcov a Literárny fond. Obe podujatia finančne podporil Audiovizuálny fond.

► švr

Nie je kaštieľ ako kaštieľ

► Daniel Bernát

Režisér Palo Korec si pre svoj nový celovečerný dokument vybral prostredie stupavského kaštieľa. Nie však pre jeho históriu alebo architektúru, ale pre ľudí, ktorí ho v súčasnosti obývajú. Stavba slúži ako domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov. Sústreďuje pritom množstvo farbistých ľudských osudov, ktoré nájdete vo filme *Exponáty alebo príbehy z kaštieľa*.

Ten kaštieľ má vábivý vzhľad a jeho park vyzerá ako ideálne miesto na únik pred ostatnými, keď treba zostať iba sám so sebou, poobracať v hlavne vlastné problémy alebo sa v prajných kulisách pokúsiť naladiť na ilúziu bezstarostnosti. Tvorcovia filmu *Exponáty alebo príbehy z kaštieľa* sa však v tomto prostredí pokúšali spoznávať iných, hoci tým možno spoznávali aj samých seba. „Často som prechádzal obrovským parkom, ktorý obklopuje stupavský kaštieľ. Z jeho terasy sa celé leto ozýva Senzi Senzus a spoza zábradlia sa dívajú zvláštni ľudia. Jednoducho to má čudsnú, tklivo ironickú atmosféru. Vždy som si predstavoval, čo tá terasa asi skrýva,“ vracia sa do spomienok režisér Palo Korec. „Pred dvoma rokmi som stretol starého priateľa, ktorý tam robí sociálneho pracovníka, a tak som sa dostal dovnútra.

Tam to už nebolo také tklivo ironické, skôr absurdne realistické.“

Nedá sa iba to, čo sa nechce. Tak nejako premýšľala pán, ktorý je pripútaný na invalidný vozík, no nerezignoval a denne trénuje. Jeho húževnatosť tvorcovia komentujú zvukom pretekárskeho auta, keď na svojom vozíku brázdí chodby kaštieľa či priľahlý park. Nechce byť nikomu na ťarchu, chce byť sebestačný a, ako vraví, zomrieť zdravý. Je tu aj staršia pani, ktorá sa do domova dostala skôr ako jej manžel, ale ten to bez nej nevydržal a prišiel za ňou. Majú síce dosť potomkov, ale ich pôvodný dom je opustený, smutne spustený, na predaj. Stretávame sa aj s trestancom, ktorý sedel za vraždu policajta, s čudáckym „filozofom“ a jeho (neraz pôvabnými) zápiskami, s vyštudovaným právnikom, ktorý si hovorí Klasik, eviduje

svoje každodenné aktivity a potom sa pýta doktorky, či vedie správny život. A režisér predstavuje ešte mnohých ďalších, pozoruje ich súčasné prežívanie a kde-tu sa obráti do ich minulosti, aby vydoloval kúsky z ich životných príbehov. Práve tá rôznorodosť ľudí a príbehov pod jednou strechou Korca priťahovala. Až sa mu zdalo, „akoby sa tam zrkadlila celá spoločnosť“.

Tvorcovia filmu si dali za cieľ zobraziť tri dni v spomínanom kaštieľi a jednotlivé príbehy tamojších obyvateľov radili aj podľa toho, v akej časti dňa sa odohrávali. „To však nebolo hlavné kritérium – tým bolo pútanie pozornosti. Striedaním dňa a noci sme vo filme vytvorili rytmus bežného života. Viete, v ústave, v uzavretom priestore plynie čas úplne ináč. Akoby pomalšie, vlečie sa... a to sme chceli dostať do filmu,“ ozrejmjuje Korec kritériá, na základe ktorých vytvárali štruktúru výslednej snímky. Nakrútili pritom viac príbehov, ako napokon použili. Pôvodne mal dokument 90 minút, ale tvorcovia usúdili, že pri takomto type filmu to môže byť priveľa, a aby si boli istejší udrжанím divákovej pozornosti, skrátili *Exponáty* na 70 minút.

Ako však prebiehalo samotné nakrúcanie? Ako vnímali obyvatelia domova sociálnych služieb

filmárov a ich otázky? Bola to pre nich predovšetkým vítaná možnosť zveriť sa, podebatovať a tešiť sa zo záujmu iných alebo má Korcova skúsenosť oveľa viac odtieňov? „Obyvatelia kaštieľa (alebo „klienti“, tak ich musia volať zamestnanci domova) sa radi rozprávajú, chcú sa vyzprávať. No aby sa otvorili, to chce trpezlivosť a hlavne musia cítiť, že to s nimi myslíte dobre. Niektorí sa s nami rozprávali za cigarety (aj v domove existuje „korupcia“), iní sa síce s nami rozprávali, ale potom odmietli natáčanie. Jeden obyvateľ pred nami dokonca utekal. Je to rôznorodé. Ale určite sme boli pre nich spretrením leta,“ vysvetľuje režisér a oceňuje prístup riaditeľa stupavského domova sociálnych služieb, ktorý filmárov nechal voľne sa pohybovať po kaštieľi. „On bral natáčanie ako určitú terapiu, vítanú aktivitu pre svojich zverencov,“ dodáva Palo Korec, ktorý je aj autorom dokumentárnych projektov *Propeler – subkultúry mládeže*, *To ta trať* a ďalších.

Námet filmu *Exponáty alebo príbehy z kaštieľa* vznikol v spolupráci Korca a Jozefa Kulačička. Do slovenských kín sa tento dokument dostáva 11. apríla vďaka Asociácii slovenských filmových klubov. ▲

Exponáty alebo príbehy z kaštieľa (r. Palo Korec, Slovensko, 2013)

- CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: približne 4 7 000 eur (podpora AVF: 14 850 eur, RTVS v rámci zmluvy so štátom: 24 351 eur)
- POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: film bude uvádzaný na DVD, blu-ray a DCP nosičoch

Sloboda nie je zadarmo

► **Zuzana Sotáková** (absolventka Fakulty masmediálnej komunikácie UCM v Trnave)

Režisér Tomáš Krupa vo svojom celovečernom debute **ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo** odkrýva ťaživú atmosféru obklopujúcu mladých ľudí. Vysokoškolskí absolventi vo filme strácajú ilúzie a ich predstavy o živote sa rúcajú pod náporom reality.

„Táto dokumentárna dráma je o nás, čo sme vychodili školy a máme životné plány a predstavy. Nevieť, nakoľko rozpráva o všetkých mladých a či je niečo také v jednom filme vôbec možné. My sme si vybrali extrémne príklady – najpohutejšie osudy, vyostrené príbehy zasadené v prostredí, ktorému sme dobre rozumeli,“ hovorí na úvod režisér Tomáš Krupa, absolvent Akadémie umení v Banskej Bystrici.

V jeho dokumente divák spoznáva troch vyštudovaných umelcov – Filipa Jurkoviča, Pavla Kanianskeho a Miroslava Mráza. Každý z nich sa pritom vybral inou životnou cestou. „Plány a predstavy jednotlivcov sa v tomto filme dostávajú do konfliktu s možnosťami a situáciou tam vonku. Podľa štatistík je každý rok viac ako 90 percent absolventov bez práce. Takže tu máme obrovský problém – realitu, v ktorej sa mladí neorientujú, nevedia presne, ako sa riadiť pravidlami trhu, majú pocit, že žijú v nespravodlivej krajine, ich ideály a sny narážajú na globálnu finančnú krí-

zu,“ vysvetľuje dokumentarista skutočnosť, ktorú odporoval pri dvadsiatnikoch. „Zájdite do klubu alebo do kaviarne, kde sa mladá generácia združuje, a vypočujte si tie rozhovory. Nebavia sa o tom, že ich čaká skvelá budúcnosť, lebo majú nápady a plány. Bavia sa o tom, že žijú v strachu z toho, čo bude, a že nevedia, ako to zvládnu. Náš film možno niekto označí za depresívny. Je to dokument, a hoci sa bavíme o nejakom scenári, ten napísal sám život, my sme ho odporovali a pridali doň niekoľko významov, aby mal film výpovednú hĺbku a aby obstál aj ako filmový obraz,“ pokračuje Krupa a dodáva, že námet snímky vznikol prirodzenou cestou a nájdu sa v ňom aj autobiografické prvky. So spoluautorom Pavlom Palárikom boli totiž v tom čase úspešne promovani a ocitli sa pred dverami reality, v ktorej sa so svojim „umením“ a remeslom stávali nepotrebnými. „Kam sme sa pozreli, všade sme videli ďalšie a ďalšie príklady z rôznych odvetví, netýka sa to len úzkej sociálnej vrstvy. Na škole je to ešte hra, niekto

vás stále vedie alebo núti, no potom sa to skončí a ďalej je to už len na vás,“ objasňuje režisér. „Často sa udeje to, že človek pod tlakom okolností a možností polaví a upustí od pôvodných plánov a snov, začne robiť kompromisy, ktoré ho môžu doviesť aj do nešťastia. A to je smutné. No zároveň je ten proces, tento súboj dramatický a pre film dobrý, pretože obsahuje priam existenciálny konflikt. A keď sa počas nakrúcania v roku 2009 ohlásila celosvetová ekonomická kríza a fenomén absolventov vyplával na povrch, mohutne sa rozšíril, bolo jasné, že je to veľmi aktuálne a že film treba dokončiť za každú cenu. Že to má zmysel.“

Snímka vznikala časozbernou metódou a od jej vývoja až po dokončenie uplynuli štyri roky. Tvorivý štáb musel celý čas flexibilne reagovať na náhle zmeny, či už očakávané, alebo prekvapivé, ktoré sa udiali v životoch ústredných postáv. „Chceli sme byť pri nich v každej rozhodujúcej chvíli, pri dôležitých udalostiach, sledovať vnútorné zmeny a uvažovanie človeka. Zvládnuť to z realizačnej stránky, to bolo pri takom dlhom časovom úseku a bez dlhodobej podpory zvonku dosť náročné,“ približuje Krupa. Od začiatku zastražovali výrobu na rôznych úrovniach tri pro-

ducentské subjekty – Family Film, Furia Film a Tomáš Krupa ako producent. „Napokon nás podporil Audiovizuálny fond a v koprodukcii aj RTVS. Na filme spolupracovali v nadväznosti na seba až piati kameramani. Niekoľkí zvukári sa striedali podľa toho, ako mali čas. Všetci pracovali vo svojom voľnom čase a bez nároku na honorár. Keďže vydržali až do konca, verím, že sa presvedčili o význame tohto filmu a že aj pre nich bolo pri nakrúcaní dôležité na niečo prichádzať. Verím zároveň, že to bude dôležité aj pre tých, ktorí si film pozrú. Keď niečo vytvoríte a ukážete to ľuďom, najprv uvidia to, čo majú v sebe. A keď diváci na niečo prídu, tak to je ten zázrak, o ktorý sme sa snažili a v ktorý dúfame. My sme hlavne chceli, aby mal film výpovednú hĺbku a aby bol emotívny,“ dodáva Krupa, ktorý na vlnajšom festivale Jeden svet získal za **ABSOLVENTOV** čestné uznanie v súťažnej sekcii Slovenský dokumentárny film. Porota ocenila jeho „výstižné pomenovanie dezilúzie mladej generácie, ktorá sa má stať budúcnosťou Slovenska“. Tento mesiac sa bude snímka prezentovať v zahraničí na 10. ročníku Crossing Europe Film Festival v rakúskom meste Linz, kde ju uvedú v sekcii Working Worlds. ◀

ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo (r. Tomáš Krupa, Slovensko, 2012)

- CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 72 961,77 eur (podpora AVF: 9 700 eur – postprodukcia filmu, RTVS: 9 800 eur)
- POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: 3x DCP nosiče, blu-ray a DVD

Režisér Tomáš Krupa (vpredu) a spoluautor projektu Pavol Palárik pri nakrúcaní filmu. • FOTO: archív Tomáša Krupu

Herečka Nadežda Jelušová vo filme *Intrigy*. ■ FOTO: Panopticum Film

Intrigujem, intriguješ, intrigujeme

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Historický poviedkový film *Intrigy* je debutom režiséra Juraja Kiliána. Filmový projekt združuje umelcov z krajín Vyšehradskej štvorky a prostredníctvom adaptácií poviedok štyroch rôznorodých autorov tematizuje jednu z obľúbených ľudských činností – intrigovanie.

Debutujúci režisér Juraj Kilián siahol nielen do slovenskej literatúry (Uršula Kovalyk), ale na ďalšie filmové adaptácie využil aj poviedku významného poľského spisovateľa, dramatika a básnika Tadeusza Różewicza a diela dvoch ruských klasikov Antona P. Čechova a Ivana A. Bunina. Pod jednotlivé adaptácie sa podpísali tri scenáristky. „Historický film *Intrigy* pozostáva z troch poviedok – Filipovna, Moja dcéra a Guvernantka,“ predstavuje svoj celovečerný debut režisér Juraj Kilián. „Scenár Filipovny napísala samotná autorka predlohy Uršula Kovalyk. Druhá filmová poviedka je inšpirovaná tvorbou Tadeusza Różewicza, držiteľa poľskej literárnej ceny Niké. Scenár napísala Anna Kiliánová, finalistka súťaže Poviedka 2009. Autorkou scenára tretej filmovej poviedky Guvernantka je Jana Boršuková, absolventka FTF VŠMU, ktorá navrhla sfilmonať literárne dielo Súboj od A. P. Čechova, čo ma zaujalo. V tomto námete je však vzťah mladého páru zobrazený veľmi negatívne, preto som ešte prispel zbierkou poviedok Temné aleje

od I. A. Bunina, ktorá slúžila ako predloha na komediálne a milostné prvky vo filme,“ vysvetľuje Kilián. „Literárne námety boli volené hlavne podľa obsahu. V každej poviedke mala byť v centre pozornosti ženská postava, ktorá sa snaží vyrovnať so spoločenskou intrigou, čo je ústredná téma celého filmu. Ďalším kritériom bola európska dimenzia diela, presnejšie kultúra a prostredie krajín Vyšehradskej štvorky.“ Krajiny V4 podporili film aj finančne. „Poviedky Filipovna a Guvernantka financoval Vyšehradský fond. Różewiczova poviedka Moja dcéra bola z prevažnej časti zaplatená z rakúskeho akademického štipendia ÖAD. Poviedku Guvernantka sponzoroval aj hotel Grand v Starom Smokovci. Projekt vznikol tri roky s pomocou partnerov z Česka, Maďarska, Poľska a Slovenska.“

Na začiatku všetkého stála režisérova úspešná spolupráca so slovenskou autorkou. „Projekt sa začal po mojom návrate z Nemecka, kde som absolvoval štúdium filmu a animácie na Vysokej škole výtvarného umenia v Lipsku. Na Slovensku

som sa zoznámil s Uršulou Kovalyk, ktorá mala už vtedy vydané dve zbierky poviedok a bola ochotná poskytnúť ich na sfilmovanie,“ potvrdzuje Kilián. „Zhodli sme sa na adaptácii poviedky Filipovna, ktorá obsahuje humor i napínavý príbeh. Spolu sme upravili dejovú líniu a Uršula Kovalyk potom napísala scenár. Ako principálka Divadla bez domova má cit pre dramaturgiu a pre stvárnenie postáv zaujímavej typológie, čo sa ukázalo i na postavách filmu. Aj vďaka tomu mala filmová poviedka Filipovna na predpremiére v Česku, Maďarsku, Poľsku a na Slovensku úspech. Tak vznikol nápad vytvoriť trilógiu 30- až 40-minútových poviedok.“

Rozdielnosť autorských prístupov spája ústredná téma – intrigy. Tá je aktuálna naprieč storočiami, krajinami, spoločenskými vrstvami. „Poviedky sú zámerne podobné, ale v mnohom aj rozdielne, veď sa líšia i dobami, v ktorých sa odohrávajú (18. storočie, prelom 19. a 20. storočia a 20. storočie). Snahou bolo zaujať pozornosť divákov rozmanitosťou príbehu, prostredia, kostýmov a celkového dekoru. Naopak, poviedky má spájať hlavná téma i stabilné herecké obsadenie v obmieňajúcich sa rolách a charakteroch. Prvé dve poviedky sú podobné aj v spôsobe rozuzľovania zápletky. Hlavný motív sa odhaľuje postupne, čo v divákovi

udržiava napätie až do konca príbehu. Odhalenie je vždy prekvapivé, šokujúce.“

Intrigy sú nízkorozpočtová snímka, napriek tomu sa tvorcovia (a producenti) nebáli ísť do historickej látky, ktorej spracovanie je vždy drahšie. „Zaujalo ma natáčať historické hrané filmy práve pre ich náročnosť. Mám záujem spolupracovať s kreatívnymi ľuďmi, akými sú napríklad talentovaní kostýmoví výtvarníci Dorota Cigánková, Martin Kotouček a Katarína Žgančíková, scénografky Diana Strauszová a Ivana Pečarková, maskérky Zuzana Paulini, Petra Spielböcková, Sandra Baumgartner a mnohí ďalší,“ hovorí Kilián. „Vznikajú tak krásne obrazy plné estetických dobových kostýmov, masiek a rekvizít, aké vidáme v dielach maliarov 18. a 19. storočia. K výtvarnosti prispieva aj dobová architektúra. Prvú poviedku sme natáčali na hrade Červený Kameň, druhú v banskoštiavnických bytoch z 20. rokov minulého storočia a tretiu v secenesnom hoteli Grand v Starom Smokovci.“

Historický poviedkový film *Intrigy* vstupuje do slovenských kín 25. apríla s ambíciou osloviť čo najširší okruh divákov. „Je to veľmi eklektické dielo. Myslím, že práve tým by mohlo osloviť pestré publikum rôznych vekových kategórií a záujmov,“ uzatvára režisér Juraj Kilián. ▲

Intrigy (r. Juraj Kilián, Slovensko, 2013)

■ CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 90 000 eur

■ POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: distribúcia na DCP nosičoch

Režisér Juraj Kilián (vpravo) pri nakrúcaní. ■ FOTO: Panopticum Film

Doplňujúce prijímačky na audiovizuálne štúdiá

Katedra audiovizuálnych štúdií Filmovej a televíznej fakulty VŠMU v Bratislave vyhlásila doplňujúce prijímacie pohovory na študijný program umelecká kritika a audiovizuálne štúdiá. Týka sa to denného bakalárskeho štúdiá, ktoré sa začne v akademickom roku 2013/2014. Prijímacie skúšky sa budú skladať z písomnej a ústnej časti a uskutočnia sa 5. a 6. júna. Prihlášku na štúdium treba podať do 8. mája a do 22. mája musí uchádzač poslať ďalšie požadované dokumenty (viac na www.vsmu.sk). Konzultácie ku skúškam sa budú konať 26. apríla o 10. hod. na FTF VŠMU. Predmetom štúdiá sú dejiny, teória a reflexia filmového a televízneho umenia. „Zjednodušené povedané, zmyslom audiovizuálnych štúdií je porozumenie filmu. Znamená to nielen osvojenie si určitej sumy poznatkov z dejín a teórie kinematografie či iných umeleckých médií, ale najmä rozvíjanie a kultivovanie schopnosti uvažovať o filme ako o špecifickej umeleckej forme, o spoločensko-kultúrnom fenoméne aj ako o technológii a priemysle,“ vysvetľuje vedúca Katedry audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU Katarína Mišíková. „Štúdium poskytuje vzdelanie v oblasti teórie i praxe, jeho súčasťou sú preto aj predmety, v rámci ktorých poslucháči pracujú na scénároch a vlastných filmových cvičeniach,“ dodáva Katarína Mišíková. „Poslucháčov pripravujeme prioritne na profesie filmových kritikov, historikov a teoretikov. Uplatnia sa teda ako špecializovaní redaktori periodík alebo ako akademickí pracovníci. Čoraz aktuálnejším sa však stáva uplatnenie vo festivalovej, v televíznej a distribučnej brandži na pozíciách programových pracovníkov a dramaturgov.“ Katedra sa zároveň do budúcnosti plánuje zamerať na prípravu učiteľov, ktorí by šíрили audiovizuálnu gramotnosť na nižších stupňoch vzdelávania.

► dan

Prehliadka filmov krajín V4 v Ríme

Keď návštevník Ríma zavíta do blízkosti Vila Borghese, určite jeho zraku neunikne Dom filmu, pretože jeho priečelie zdobí obrovská foto-

grafia Marcella Mastroianniho. A práve v tomto prestížnom kine sa v dňoch 2. až 5. marca uskutočnila Filmová prehliadka krajín Vyšehradskej štvorky. Každá krajina mala právo vybrať tri filmy a Slovensko reprezentovali tituly *Dom Zuzany Liovej*, *Až do mesta Aš* Ivety Grófovej a *Tigre v meste* Juraja Krasnohorského. Výber filmov mal na starosti Slovenský filmový ústav, rímsky organizátor trval len na tom, aby boli súčasné. Projekciám predchádzala tlačová konferencia, ktorá sa konala v Poľskom inštitúte. V jej úvode vystúpil ako hosť za V4 poľský veľvyslanec v Taliansku Wojciech Ponikiewski, pretože práve Poľsko je do júna 2013 predsedajúcou krajinou V4. Talianskym žurnalistom predstavil stručné dejiny kinematografie V4 miestny odborník a po ňom sa slova ujala moja maličkosť, ktorá predstavila všetkých 12 filmov. Na záver povedal Juraj Krasnohorský pár slov o špecifikách tvorby v tomto regióne. Ako pozitívum treba hodnotiť veľký záujem médií aj vynikajúci katalóg. Tlačová konferencia bola úspešná, veď už na jej základe prejavili záujem o túto kolekciu filmov ďalšie inštitúcie, takže sa môžeme dočkať podobných prehliadok aj v iných talianskych mestách. To, čo sa podarilo v Ríme, nesporne aj veľkou zásluhou Veľvyslanectva SR v Taliansku, ukazuje cestu, ako prezentovať stredo európske kinematografie v zahraničí. To znamená, že sa musíme spájať, a ja dúfam, že toto bol len inšpiratívny začiatok.

► Peter Michalovič (filozof a estetik)

Považská Bystrica má filmový klub

V Ateliéri Milana Sládka na Základnej umeleckej škole Imra Weinera-Krála v Považskej Bystrici spúšťajú 15. apríla projekt „Filmy v ateliéri“. Pravidelné filmové podujatia sa v tomto novovzniknutom priestore majú stať alternatívou zaniknutého filmového klubu. Organizátori plánujú projekcie zatriktívniť aj pozývaním tvorcov. V novom klube si zároveň záujemcovia môžu kúpiť mesačník Film.sk.

Viac na www.zusiwk.sk/filmy-v-atelier.

► jar

Film.sk predstavuje Slovenský filmový ústav

► Daniel Bernát

Vydavateľom mesačníka Film.sk je Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý si v apríli pripomína 50. výročie svojho vzniku. Pri tejto príležitosti pripravujeme sériu článkov, v ktorých nazrieme do histórie SFÚ, načrtne jeho plány, priblížime jeho mnohoraké činnosti a predstavíme jeho oddelenia.

SFÚ je jediná štátna organizácia pôsobiaca v oblasti audiovizie na Slovensku. Od roku 2001 je členom Medzinárodnej federácie filmových archívov (FIAP), v roku 2006 sa stal členom ďalšej medzinárodnej organizácie European Film Promotion a zároveň pôsobí ako servisné pracovisko pre Európske audiovizuálne observatórium (EAO) a kinematografický fond Rady Európy Eurimages. Osobitnou zložkou SFÚ je kancelária MEDIA Desk Slovensko. Tento oficiálny výpočet by mohol pokračovať, ale zatiaľ iba skonštatuujeme, že o význame SFÚ vie každý, kto sa zaujíma o film. Predovšetkým tí, ktorí sa mu venujú profesionálne. Filmovým tvorcom poskytuje cenné archívne materiály, ale zároveň pre nich môže byť užitočným partnerom na ceste k domácejmu a zahraničnému uvedeniu ich diel. Pre filmových teoretikov a historikov je okrem iného nenahraditeľným zdrojom informácií a ich práce sa zase spätne stávajú súčasťou informačnej databázy filmového ústavu, ktorý zároveň často iniciuje a zastrešuje knižné vydanie ich štúdií. Potom sú tu študenti filmových škôl a nadšenci, pre ktorých by mal byť SFÚ pravidelnou zastávkou pri mapovaní členitého prostredia kinematografie. A hoci v tom SFÚ nemusí zohrávať hlavnú úlohu, môže mať podiel aj na samotnom „vyskyte“ filmových nadšencov a študentov. Je to len zopár príkladov, ktoré môžu vyznievať vágne, a aj preto sme sa rozhodli pátrať hlbšie a dôslednejšie, čo všetko vytvára organizmus s názvom Slovenský filmový ústav.

Filmový ústav v Bratislave vznikol 1. apríla 1963 a jeho prvým riaditeľom bol Ján Komiňár. V súčasnosti vedie inštitúciu, ktorá je od 1. januára 1991 samostatnou príspevkovou organizáciou Minister-

stva kultúry SR, generálny riaditeľ Peter Dubecký. Rozhovor s ním nájdete už na nasledujúcich stranách a rubrika Myslí si (str. 3) tentoraz patrí ministrovi kultúry Markovi Maďaričovi, ktorý tľmočí svoj pohľad na SFÚ. S 50. výročím tejto inštitúcie sa v aktuálnom čísle Film.sk spája aj rubrika Téma, zaoberajúca sa filmovými projektmi, na ktorých sa ústav koprodukuje podieľať. Všetky spomínané články sú pritom len prvou časťou rozsiahlejšej série textov, ktorá má čitateľov sprevádzať až do konca roka 2013.

V každom nasledujúcom čísle Film.sk nájdete dvojstranu, ktorá postupne po jednotlivých dekadách priblíži históriu SFÚ až po súčasnosť. Nebude to však iba heslovitý výpočet udalostí, ktoré mali na povahu a činnosť inštitúcie najvýraznejší vplyv, súčasťou týchto článkov budú aj výpovede pamätníkov – bývalých zamestnancov SFÚ, ktorí do textov vnesú osobnú skúsenosť a oživia ich azda aj prekvapivými postrehmi. No a takisto sa bude v každom nasledujúcom vydaní Film.sk nachádzať dvojstrana, na ktorej predstavíme súčasné oddelenia SFÚ, a to aj prostredníctvom ich zamestnancov. Kto však chce, nemusí zostať len pri takejto virtuálnej prehliadke SFÚ od oddelenia filmového archívu cez mediátéku či oddelenie dokumentácie a knižničných služieb až po Kino Lumière alebo predajňu Klapka.sk. Na máj je totiž naplánovaný Deň otvorených dverí, ktorý záujemcom umožní osobnú prehliadku pracovísk Slovenského filmového ústavu.

O tomto i o ďalších sprievodných podujatiach k jeho 50. výročiu budeme, samozrejme, informovať aj vo Film.sk. ◀

Slovenský filmový ústav takmer zlikvidovali

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Slovenský filmový ústav oslavuje 50. výročie svojho vzniku a počas existencie prešiel niekoľkými zmenami, takmer zanikol, aby sa napokon stal rešpektovanou inštitúciou. Od roku 1999 stabilne funguje pod vedením generálneho riaditeľa Petra Dubeckého a dnes v ničom nezaostáva za stredoeurópskym štandardom.

Medzníkom v existencii Slovenského filmového ústavu (SFÚ) je prijatie audiovizuálneho zákona v roku 2008. Ako sa osvedčil v praxi?

– Myslím si, že zákon o audiovizíi zásadným spôsobom zmenil postavenie SFÚ, keďže ide o zákonné zmocnenie, ktoré jednoznačne stanovuje povinnosti SFÚ ako pamäťovej a fondovej inštitúcie. Vytvoril priestor na to, aby sa systematicky riešila otázka archivácie audiovizuálnych diel, myslím tým predovšetkým akvizičnú a depozitnú povinnosť, ktorá dovtedy nebola daná zákonom. Preto sme v minulosti boli svedkami vzniku množstva filmových diel, v tom čase ešte na 35 mm formáte, z ktorých SFÚ dostal len vďaka dobrým vzťahom kombinované kópie, ale už nie dokumentáciu k týmto filmom, scenáre, fotky, plagáty, výrobné listy atď. Na zachovanie audiovizuálneho dedičstva to bol teda veľmi potrebný krok. Na druhej strane ma potešilo, že – až na jeden prípad – všetci autori slovenských filmov vyrobených do roku 1991 s majoritnou účasťou štátu prijali toto riešenie vo vzťahu k vykonávaniu práv výrobcu. Zákon v konečnom dôsledku významne pomohol aj pri príprave národného projektu digitálna audiovizia, pretože práve copyrighty boli pre projekt kľúčové. Chcem sa poďakovať všetkým, ktorí podporovali zákon o audiovizíi – poslanci v parlamente a, samozrejme, aj staronové vedenie ministerstva kultúry, ktoré si tento zákon osvojilo a aj ho presadilo. To, že sa ministromi Maďaričovi počas jeho obdobia podarilo uviesť do platnosti dva kľúčové audiovizuálne zákony, zákon o audiovizíi a zákon o Audiovizuálnom fonde, je vec, na ktorú môžu byť hrdí všetci slovenskí filmári.

Trvalo 18 rokov, kým bol zákon o audiovizíi prijatý. Cítiť hendikep tých osemnástich rokov?

– Určite áno. Hovoril som, že všetci slovenskí tvorcovia sú spokojní, až na jednu výnimku. Pre SFÚ je náročné dlhodobo sa sporiť s režisérom Jurajom Jakubiskom o to, kto má výkon práv výrobcu, pretože SFÚ je legitímnym právnym nástupcom pôvodných výrobcov filmov vyrobených pred rokom 1991 a nikdy nespochybňoval autorské práva Juraja Jakubiska. Vnímam to však ako daň za chyby, ktoré v minulosti vznikli. Treba byť do úvahy skutočnosť, že 90. roky boli pre slovenskú kinematografiu mimoriadne ťažké. Možno treba pri bilancovaní päťdesiatich rokov existen-

cie SFÚ povedať, že ústav bol kúsok od faktického zlikvidovania. Keď som sem v roku 1999 nastúpil z poverenia vtedajšieho ministra kultúry Milana Kňažka, nielenže som túto inštitúciu našiel v úplnom rozklade, ale v zásade sa už riešila otázka jej sídelskej budovy, to znamená, že sme už ťahali papiere z katastra. Obdobie rokov 1998 až 1999 považujem za mimoriadne zložitú a ťažkú a som rád, že sme s mojimi blízkymi spolupracovníkmi, ktorých sa mi podarilo pre víziu SFÚ získať, ustáliť neľahkú (aj) politickú pozíciu, pretože končiac sa obdobie mečiarizmu so sebou prinášalo veľmi vážne problémy. Nebolo jednoduché zistiť, že tu už v priestoroch oddelenia dokumentácie plánujú ordinácie pre zubára (syna vtedajšieho generálneho riaditeľa Štúdia Koliba, a. s.). Je dobré, že človek nechce spomínať na to zlé, vymaže to z pamäti a radšej spomína na to pozitívne. Je potrebné uvedomiť si, že podobne vážne ohrozenie táto inštitúcia nikdy predtým nezažila a išlo o veľmi ťažké hľadanie spôsobov, ako naštartovať procesy a dostať SFÚ do udržateľného stavu.

Počas jednej dekády 1990 až 2000 došlo desaťkrát k výmene na poste riaditeľa. Hovoríte, že na začiatku išlo o hľadanie cesty. Bol vôbec na čo nadväzovať?

– Deväťdesiate roky so sebou niesli kruto politicky diktát a nominácie riaditeľov po odvolaní Martina Šmatláka v roku 1993 boli výsostne politické. Im táto inštitúcia nielenže nijako zvlášť neležala na srdci, ale v zásade to brali ako prechodnú pozíciu. Samozrejme, to sa netýka Štefana Vraštiaka, ktorý je dlhoročným kmeňovým zamestnancom SFÚ, ale on bol vždy vymenovaný na také krátke obdobie, že nemal priestor, aby mohol túto inštitúciu stabilizovať alebo začať rozvojové programy a projekty. Vnímam to tak, že výmeny riaditeľov poznačili celú dekádu. Ja som riaditeľ, ktorý zažil piateh ministrov kultúry. Nehovorím, že to bolo vždy jednoduché, ale argumentácia, s ktorou filmový ústav predkladal svoje projekty a zámery, smerovala k stabilizovaniu činnosti, ktorú SFÚ má vykonávať. V prelomovom období rokov 1998 až 2001 mi veľmi pomáhal záujem zo strany audiovizuálneho prostredia. Spoločne sme hľadali cesty, ako zo SFÚ urobiť štandardnú a transparentnú inštitúciu, ktorá bude poskytovať v rámci audiovizie všetky základné činnosti, aké takáto inštitúcia musí robiť. Mal som teda istú výhodu,

že som našiel podporu „audiovizuálnej elity“, ktorá mi významne pomáhala riešiť krízové situácie, aké vznikali pri budovaní depozitu alebo pri zabezpečení projektu obnovy a záchranu audiovizuálneho dedičstva. Nedávno sa do SFÚ prišiel pozrieť nový riaditeľ Národného filmového archívu (NFA) Praha, ako sa nám podarilo vybudovať inštitúciu, ktorá má de facto podstatne kratšiu históriu a podstatne menší objem archívnych zbierok, ale jej výsledky sú zaujímavé, najmä čo sa týka sprístupňovania zbierok, projektu SK CINEMA, digitalizácie a ďalších aktivít.

Bol priamo ohrozený aj samotný archív, teda národné filmové dedičstvo?

– V čase, keď som bol poverený vedením filmového ústavu, boli už všetci zamestnanci pripravení opustiť budovu. Ústav mal všetky archívne fondy zmluvne zaviazané vo vtedajšom Štúdiu Koliba, a. s. To znamená, že sme mali prenajaté priestory, ktoré boli veľmi nevhodné na archiváciu filmových materiálov, nehovoriac o negatívoch – vlhké pivnice s nestálou teplotou, kde došlo k veľkému poškodeniu materiálov. Keď som bol vymenovaný za riaditeľa, už bola zmluva podpísaná z jednej strany, od pána Ondruša, vtedajšieho riaditeľa Štúdia Koliba, a. s., a protistrana v zastúpení predchádzajúceho riaditeľa filmového ústavu Mariána Kováčika mala záujem, aby bola zmluva rýchlo opečiatkovaná a správoplatnená. Poslali ju po šoférovi, ale ja som sa k nej dostal, poprosil som niekoho, aby ju schoval s tým, že ju potom dodatočne pošleme. Mňa teší, že sa podarilo fond z Koliby prevziať a začať proces obnovy a záchranu audiovizuálneho dedičstva. Prevzali sme kompletne listinný archív Koliby vrátane scenárov, dokumentácie, ktorá pomaly čaká na spracovanie, pretože tých materiálov sa od roku 1948 nazbieralo naozaj veľké množstvo. Bol to významný moment, ktorý pomohol pri obnove dôvery k tejto inštitúcii. V tom čase tu navyše boli obrovské dlhy voči ochranným organizáciám, na tantiémach pre tvorcov, čo bola jedna z prvých vecí, ktoré sme dávali do poriadku. Preto si myslím, že vzťah audiovizuálneho prostredia k SFÚ je dlhodobo korektný a otvorený.

V súvislosti s filmárskou obcou je potrebné spomenúť úlohu SFÚ pri prezentácii slovenského filmu v zahraničí.

– Podarilo sa stabilizovať účasť Slovenska na Marché du Film v Cannes aj na European Film Market na Berlinale. Dôležitým momentom bol vstup SFÚ do European Film Promotion, kde máme svojho zástupcu. Svoje zázemie má u nás aj zástupkyňa Slovenska v Eurimages profesorka Zuzana Gindl-Tatárová. Propagácia slovenskej tvorby v zahraničí je dnes dobre viditeľná.

Čo vám v posledných piatich rokoch poskytlo pocit zadostučinenia, spokojnosti?

– Ako riaditeľa, ktorý sa obzrie za uplynulým päťročným obdobím, ma okrem výsledkov práce všetkých oddelení teší, že sme po prvýkrát vydali sériu slovenských filmov vo Francúzsku (i pre frankofónny trh) a pripravujú sa ďalšie. Dúfam, že v tomto roku sa nám podarí preraziť aj na anglický trh. V spolupráci s londýnskym vydavateľom pripravujeme vydanie filmu *Slnko v sieti*, ďalej filmov Hanáka, Jakubiska a Solana. To všetko by nebolo možné, pokiaľ by nefungoval projekt obnovy a záchranu audiovizuálneho dedičstva a pokiaľ by neprebíhal proces reštaurovania a digitalizovania filmov. To, že *Môj pes Killer* zvíťazil v Rotterdame, je famózne, ale dôležité je, keď počas prezentácie slovenského filmu v zahraničí môžeme ukázať, že naša kinematografia má históriu. Rovnako ma teší, že sa nám podarilo vydať niekoľko zásadných monografií tvorcov, ktoré tu chýbali – Uhra, Jakubiska, Marenčina, Bielika, Kadára a ďalších. Som rád, že SFÚ si zastal svoje miesto v slovenskej kultúre a ľudia k nemu majú pozitívny vzťah.

Akú pozíciu sa podarilo dosiahnuť SFÚ v kontexte postkomunistických krajín?

– Určite v ničom nezaostávame. Čo sa týka objemu archívnych zbierok, sme neporovnateľne menší ako v okolitých krajinách – Česku, Poľsku, Maďarsku –, nehovoriac o tom, že Československý filmový ústav Praha sčasti suploval aj Slovensko v rámci Medzinárodnej federácie filmových archívov (FIAF), kde nás zastupoval až do rozdelenia v roku 1993. Za kľúčový považujem práve rok 2001, keď sa SFÚ stal riadnym členom FIAF, čo nám otvorilo cestu k tomu, aby sme niektoré činnosti v SFÚ štandardizovali, najmä vo vzťahu k NFA. Pokiaľ ide o Poľsko, máme s nimi veľmi dobré vzťahy, rovnako ako s Maďarskom. Pochopiteľne, najviac spolupracujeme s českými kolega-

■ FOTO: Miro Nöta

mi. Dokladom je aj moja účasť pri voľbe nového riaditeľa NFA – bol som jediným zahraničným zástupcom vo volebnej komisii, do ktorej ma pozval český minister kultúry. Ešte viac si vážim, že ma zvolili za predsedu výberovej komisie. Pokiaľ ide o technologickú základňu, v mnohých veciach sme začínali od nuly. Nanovo sme budovali depozity, kompletne sa rekatalogizovalo množstvo vecí, začala sa systematicky budovať jediná filmologická knižnica na Slovensku... Pokiaľ ide o financovanie, myslím si, že nám mnohé z okolitých krajín závidia. Asi sa nepatrí hovoriť, že niektorý ústav je lepší. Dôležité je, že v ničom nezaostávame za stredo európskym rámcom. Čo sa týka digitalizácie, sme s Poľskom dokonca lídrami v stredo európskom regióne.

Pred akou výzvou teraz stojí SFÚ?

– Výzvou je, ako bude SFÚ ďalej fungovať, keďže nás čaká voľba nového generálneho riaditeľa. Nebudem sa tajiť tým, že sa chcem o túto možnosť uchádzať. Rád by som niektoré veci dokončil, v ďalších kontinuálne pokračoval. Vo svojej koncepcii budem stavať na zrejmých prioritách, či už je to projekt obnovy a záchranu audiovizuálneho dedičstva, projekt digitálnej audiovizie, projekt SK CINEMA, alebo Kino Lumière. A dôležité je pre mňa aj rozšírenie aktivít SFÚ smerom k novým médiám.

Čím je SFÚ po 50 rokoch svojej existencie?

– SFÚ je v súčasnosti neprehliadnuteľnou audiovizuálnou inštitúciou, ktorá sa nielen stará o archívne fondy, listinné, dokumentačné, filmové, audiovizuálne, digitálne zbierky, ale aj vytvára veľmi dobré premostenie medzi našou audiovizuálnou minulosťou a audiovizuálnou prítomnosťou. Myslím, že toto spojenie by mohlo fungovať aj naďalej, lebo vďaka tomu, že sa podarilo stabilizovať základný fundament, na ktorom SFÚ stojí, môžeme sa v súčasnosti tešiť na košatenie činností, na práce jednotlivých odborných pracovníkov a celého veľmi príjemného kolektívu, ktorý v SFÚ je. Ja si so všetkými držím palce. ▲

□ Rozšírenú verziu rozhovoru nájdete na www.filmsk.sk

22 z päťdesiatich alebo Filmový ústav ako koproducent

► Miro Ulman

K hlavným úlohám Slovenského filmového ústavu (SFÚ) v oblasti audiovizie a kinematografie v zmysle audiovizuálneho zákona patrí uchovávanie, ochrana a obnova audiovizuálneho dedičstva ako neoddeliteľnej súčasti kultúrneho bohatstva Slovenskej republiky. V posledných rokoch je však SFÚ čoraz častejšie i koproducentom audiovizuálnych diel.

S koprodukčnou činnosťou mohol SFÚ začať až od roku 1991, keď sa konštituoval ako samostatný právny subjekt. Dovtedy bol jednou z organizačných zložiek Slovenskej filmovej tvorby (SFT). Jednou z činností, ktoré prevzal od SFT, bola správa filmového archívu. Práve citácie z archívnych materiálov sú väčšinou koprodukčným vkladom SFÚ do projektov. No nie každé použitie archívnych záberov, ktoré zvyšujú historickú hodnotu a autentickosť dokumentov, znamená, že SFÚ je koproducentom audiovizuálneho diela. „*Licencovanie citácií na určité obdobie za dohodnuté finančné prostriedky je jedným z troch najdôležitejších príjmov našej inštitúcie. Koprodukčná účasť SFÚ sa týka najmä projektov, ktoré sa nejakým spôsobom dotýkajú dejín slovenskej kinematografie alebo sa venujú významným slovenským tvorcom, ako boli napríklad Zlatá šedesáť či dokumenty o Martinovi Slivkovi alebo Vincencovi Rosincovi. Som rád, že naše archívne fondy sa tak dostávajú do takéhoto kontextu a spolu vytvárajú medzníkové audiovizuálne diela, ktoré sa uvádzajú v televízii, vychádzajú na DVD a môžu slúžiť na rôzne edukačné projekty,*“ hovorí generálny riaditeľ SFÚ Peter Dubecký.

Za 22 rokov samostatnej existencie sa SFÚ ako koproducent podieľal nielen na vzniku dokumentárnych, ale i hraných snímok a takisto na mapovaní histórie domácej animovanej tvorby.

1991 – 1999: hraný film, *Papierové hlavy* a Michael York

Začínalo sa vo veľkom štýle. V roku 1992 nakrútil Peter Patzak na Slovensku v slovensko-rakús-

kej koprodukcii a s finančnou podporou SFÚ politický triler *Rošáda* s Michaelom Yorkom v hlavnej úlohe. O dva roky neskôr mala v kinách premiéru crazy komédia Štefana Semjana *Na krásnom modrom Dunaji* o troch bohémnych kamarátoch. Bol to prvý a zatiaľ i posledný dlhometrážny hraný film pre kiná, na ktorom sa SFÚ podieľal ako koproducent. Film s 57 006 divákmi bol ešte v roku 2010 v desiatke najnavštevovanejších domácich titulov v ére samostatnosti SR.

V roku 1995 bol SFÚ koproducentom filmu Dušana Hanáka *Papierové hlavy*, prvého domáceho projektu podporeného fondom Rady Európy Eurimages. „*Boli sme radi, že SFÚ mohol poskytnúť svoj archív pre taký významný projekt. Papierové hlavy stále patria k najnavštevovanejším slovenským dokumentom od roku 1992, film sa predal takmer do celého sveta,*“ hovorí Dubecký. Okrem týchto troch spomínaných filmov pre kiná vstúpil SFÚ už len do výroby stredometrážneho dokumentu Jána Fúzika *Mať volá I – II*.

2000 – 2008: Slivka, Ursiny, Rosinec a Winter Ubehlo osem rokov, kým SFÚ vstúpil ako koproducent do ďalšieho projektu, prvého majoritne zahraničného. Trinásťdielny česko-grécko-slovenský dokumentárny seriál *Olympiáda* s podtitulom *... po tretíkrát do tej istej rieky* rozpráva o vzniku olympijských hier, o ich histórii, politike, symboloch, ale aj o prípravách na olympijské hry 2004 v Aténach.

O rok neskôr SFÚ s Filmovou a televíznou fakultou VŠMU v Bratislave koprodukoval študentský film Maroša Beráka *Poslušný prezidentovi repub-*

líky (2005). So školou ešte SFÚ koprodukčne spolupracoval na snímkach Roberta Šuláka *Tam boli Horné Opatovce* (2009) a *O starých mládenkoch* (2010). V roku 2005 vznikla i pocta režisérovi Elovi Havettovi *Slávnosť osamelej palmy* v réžii Marka Škopa a Juraja Johanidesa. V tomto roku i v nasledujúcom období SFÚ pokračoval v spolupráci pri výrobe spravodajských filmov *Letopisy*.

Štvrtým dlhometrážnym filmom pre kiná, ktorý vznikol v koprodukcii so SFÚ, bol dokument Martina Šulíka *Martin Slivka – muž, ktorý sadil stromy* (2007), ktorý je poctou Martinovi Slivkovi, jednej z najvýznamnejších postáv slovenskej kinematografie a kultúry.

Ďalšie štyri projekty uzreli svetlo sveta v roku 2008. Portrét slovenskej hudobnej legendy Deža Ursinyho s názvom *Momentky* sa dostal i do distribúcie. *Optimista* Dušana Trančíka, portrét Ľudovíta Wintera, ktorý sa pustil do modernizácie kúpeľného mesta Piešťany aj napriek neprajnosti viacerých politických režimov, mal premiéru na MFF Bratislava a neskôr vyšiel na DVD. A stredometrážny film Marka Šulíka *Cesta Magdalény Robinsonovej* o významnej slovenskej fotografke sa s úspechom premietal na festivaloch. Posledným projektom roku 2008 bol stredometrážny dokument Vlada Balca *Medzi 4 – 5,6*, osobná celoživotná sumarizácia filmového diela kameramana Vincenta Rosinca.

2009 – 2011: od seriálu k seriálu

Na koprodukčné projekty SFÚ bolo veľmi bohaté obdobie rokov 2009 až 2011. Ak počítame jednotlivé časti, tak ich vzniklo 59! V roku 2009 SFÚ koprodukoval dve stredometrážne snímky Zuzany Piussi: titul *Hrdina našich čias*, ktorého protagonistom je významný filmový kritik Pavel Branko, a jej pátranie po osudoch filmového štúdia s názvom *Koliba*. Osobnosti Tibora Vichtu, významného scenáristu a dramaturga, bol venovaný dokument Tomáša Hučka *Kým sa skončí tento film* (2009) a ďalším stredometrážnym dokumentom tohto obdobia bol *Ilja* (2010) Ivana Ostrochovského, ktorý vy-povedal o hudobnom skladateľovi Ijovi Zeljenkovi.

Najväčší objem koprodukcí sa však sústredil do troch veľkých projektov. *Zlatá šedesáť* v koprodukcii s Českou republikou priniesli v roku 2009 dvadsaťšesť portrétov osobností československej kinematografie, medzi nimi aj Alberta Marenčina, Juraja Jakubiska, Eduarda Grečnera, Igora Luthera,

Ivana Baladu či Dušana Hanáka. Režisérom tejto série, rovnako ako dvojdielného dlhometrážneho filmu pre kiná *25 zo šesťdesiatych alebo Československá nová vlna* (2010), bol Martin Šulík.

V projekte *Slovenské kino* sa mladí dokumentaristi pozerajú na dejiny a súčasnosť slovenskej kinematografie. V roku 2010 vzniklo šesť častí (réžia Peter Kerekes, Robert Kirchhoff, Ivan Ostrochovský, Diana Fabiánová, Lenka Moravčíková-Chovanec, Dušan Bustín) a o dva roky neskôr pribudli ďalšie štyri v réžii Mira Rema, Zuzany Liovej, Zuzany Karasovej a Lenky Moravčíkovej. V apríli spúšťa RTVS ich vysielanie.

Trinásťdielny dokumentárny seriál *Čarovný svet animovaného filmu* vznikol osem rokov. Rudolf Urc, scenárista a spolu s Markom Urbanom aj režisér projektu, sa v ňom pozerá na dejiny slovenského animovaného filmu, jeho najvýraznejšie, najosobitejšie diela, na tendencie aj na autorov. *Celuloid Country* sa zasa venuje dejinám slovenského dokumentu. Režisérsky sa na tvorbe jednotlivých dielov podieľali Martin Šulík a Ivan Ostrochovský. Celý projekt má deväť častí a dokončených je zatiaľ päť.

2012: pokračujeme

Výnimkou v týchto aktivitách nebol ani rok 2012. SFÚ počas neho uzavrel päť koprodukčných zmlúv. Na ich základe vznikol film režiséra Igora Siváka *Tiene barbárskej noci* o rehoľníkoch, proti ktorým bola v roku 1950 namierená Akcia K, a film Zuzany Piussi *Muži revolúcie*. Oba filmy spolu s titulom *Rabínka* Anny Gruskovéj – filmovým spracovaním osudu Gisi Fleischmannovej, na ktoré bola podpísaná zmluva už v roku 2011 – majú už svoje uvedenie v distribúcii či na festivaloch za sebou. Ďalšie tri projekty zazmluvnené v roku 2012 na svoju premiéru ešte len čakajú: ide o projekty *Lyrik* Arnolda Hoffnoka, dlhometrážny dokument Roberta Kirchhoffa *Kauza Cervanová* a o film režiséra Petra Krištúfka *Legenda Carlton*. Vo výrobe je aj poľsko-slovenský projekt *Posledná vlna* režiséra Andrzeja Titkova so zmluvou z roku 2011.

Zdá sa teda, že trend z posledných rokov bude pokračovať. Ako hovorí generálny riaditeľ SFÚ Peter Dubecký, „*naďalej sa budeme rozhodovať podľa našich možností a podľa typu projektu, či budeme jeho koproducentom, pretože je množstvo projektov, ktoré sa viažu ku kinematografii a ktoré by pravdepodobne ani nevznikli, pokiaľ by do nich nevstúpil SFÚ ako koproducent.*“ ▲

Oslabený žáner

► **Zuzana Mojžišová** (filmová teoretička)

Žánrové snímky sú v slovenskej kinematografii menšinovou záležitosťou, filmový horor je okrajom tej žánrovej minority. Tvoria ho v podstate dva filmy, pozoruhodné je, že oba boli nakrútené v priebehu rokov 2011 a 2012. Tým novším je *Attonitas* Jaroslava Mottla, tým prvým bolo *Zlo* Petra Bebjaka. Pravdepodobne aj táto časová blízkosť vzniku vedie recenzentov k porovnávaniu – ale nielen ona, pretože *Zlo* a *Attonitas* majú toho navzájom príbuzného oveľa viac (mladí hrdinovia, kamera prítomná v obraze, stará budova).

Najhlavnejšiu neživú úlohu vo filme s cudzokrajne znejúcim názvom (slovo *attonitas*, prípadne jeho poslovenčená podoba *atónia*, znamená neschopnosť pohybu pri zachovanom vedomí, čiže niečo, čo sa nás môže zmocniť pri priveľkej dávke hrôzy) zohráva naozaj jestvujúci, rozpadávajúci sa Radvanský kaštieľ neďaleko panelákového sídliska v Banskej Bystrici. Študentka filmovej réžie potrebuje v škole odovzdať cvičenie na tému strach. Pustnúca stará budova sa jej zazdá ako vhodné javisko. A tak sa tam aj s tromi kamarátmi a kamarátkou vyberie. Ako inak: proti noci.

Mimo priestoru hororu by si vo dvore kláštora, v jeho miestnostiach a na chodbách možno rozprávali o svojich životoch, možno zažili niečo veselé, posprietali vzťahy... Potom by vyšlo slniečko a priatelia by sa rozutekali domov. Lenže je tu téma strach a žáner horor. A tie nevyhnutne potrebujú napätie.

Majster napätia sir Alfred Hitchcock (v rozhovore s Françoisom Truffautom) vysvetlil rozdiel medzi napätím a prevapením (zľaknutím sa) na príklade ľudí sediacych pri stole. Ak ich vidíme rozprávať sa a nevieme pritom, že pod stolom je

bomba, keď tá znenazdajky vybuchne, zľakneme sa, sme prevapení. Celé to trvá asi pätnásť sekúnd. Ak však diváci o existencii výbušniny pod stolom vedia, napäto sledujú každú vetu zúčastnených osôb, hoci aj pätnásť minút, najradšej by vošli do obrazu a upozornili protagonistov na hroziace nebezpečenstvo skryté pod stolom. Film *Attonitas* pracuje v načrtnutom zmysle aj s napätím, aj s prevapením. Niekde to robí pomerne umne, ale miestami sa nadmerne spolieha na to, že už len samotná existencia tmy je dostatočne tajomná a schopná vybudovať napätie. A tak sa *Attonitas* občas podobá na pomerne plnohodnotný horor, ale potom zas, žiaľ, sklzáva do toho, čo už dávno niekto vtipne „žánrovo“ zatriedil ako študentskú vyvražďovačku. Navyše sa do filmu vplietajú ešte aj detektívne ladenie, línia hľadania páchatela idúca v podstate priamo proti žánrovému náboju hororu, lebo v detektívke zväčša, slovami Hitchcockovými, „*pokoje vyčkávate na odpoveď na otázku: Kto vraždil? Ni-jaká emócia.*“ Alebo, trochu inak: premýšľanie nad spleťtým dejom, rozvázovanie naratívnych súvislostí obecnstvom bráni poddať sa strachu.

A je tu ešte ďalšia vec, ktorá oslabuje hororovosť – čiže aj kvalitu – filmu *Attonitas*. Divák strašidelného filmu necháva v kinosále zopár svojich emócií, husích koží, (ne)zadržaných vzdychov, od plátna radšej odvrátených pohľadov. Ak sa kdesi uprostred dozvie, že sa vlastne vôbec nemusel báť, lebo nebezpečenstvo na plátne nebolo ozajstné, ale len predstierané, že to bol

taký kamarátsky „fejok“ medzi postavami, taká podvodníčka „haluz“, ak sa toto prihodí, neskôr si tvorcovia už len s malou pravdepodobnosťou vymodlikajú od publika ďalšie husie kože či vzdychy. Napriek povedanému sa Mottlovi a jeho tímu podarilo filmom *Attonitas* udržať nad priemerom.

Rovnako ako *Zlo* a jeho naháňací senzácii o paranormálnych javoch aj *Attonitas* kladie medzi predkamerovú realitu a kameru ešte jednu kameru, vlastne nie iba jednu, hneď štyri, ktoré majú v rukách študentka réžie a jej traja kamaráti. Takmer celý film je poskladaný z takto scudzených obrazov. Čo možno takisto oslabuje efekt napätia, lebo nie sme „priamymi“ svedkami strašidelných udalostí, hľadáme na ne prostredníctvom ďalšieho sprostredkovateľa. Dokonca ešte ďalšieho, lebo materiál nakrútený kamerami protagonistov sledujeme na monitore počítača v policajnej miestnosti očami jednej z účastníčok dramatických udalostí v nočnom kaštieli a policajta vyšetrujúceho zločin. V snahe o dokonalosť, v medzerách medzi toľkými scudzujúcimi prenosmi sa, bohužiaľ, stráca vitalita Mottlovho filmového debutu.

Je dobrou správou, že sa slovenskí filmoví tvorcovia púšťajú na neprebádané žánrové polia a že ich skúmajú ako prvolezci neznáme štíty. Už máme za sebou prvý úspech (*Zlo*), pošmyknutie (*Attonitas*), pád (*Immortalitas*) a tým aj väčší kus prebádaného – a autorsky privlastneného – priestoru. To pomáha každej kinematografii stávať sa dospelou. ▲

Attonitas (Slovensko, 2012) _ **RÉŽIA A SCENÁR:** Jaroslav Mottl _ **KAMERA:** Marian Vaco _ **STRIH:** Nina Maxim _ **HUDBA:** Michal Kovalčík
_ **HRAJÚ:** Gabriela Marcinková, Petra Blesáková, Michal Janoš, Peter Brajerčík, Adrian Gula _ **MINUTÁŽ:** 94 min. _ **HODNOTENIE:** ●●●

Postoj zabijaka

► Katarína Mišíková (filmová teoretička)

■ FOTO: PubRes

Hovorí sa, že druhý celovečerný film je skutočnou skúškou talentu režiséra. Mira Fornay mohla sotva dostať pôsobivejšie osvedčenie o naplnení prísľubov svojich debutových *Líštičiek* (2009) ako prestížnu cenu pre prvé a druhé filmy mladých režisérov z progresívneho festivalu v Rotterdame. Vyvolala tým nielen domácu kultúrnu senzáciu (veď ide o prvé víťazstvo na MFF Rotterdam pre slovenskú kinematografiu), ale aj potvrdila smerovanie slovenského filmu ako (doslova) „stredoeurópskeho tigra“.

Vzhľadom na rotterdamský úspech, závažnú spoločenskú tému a zovretú filmovú formu nemožno slovensko-českej koprodukcii *Môj pes Killer* predpovedať iné ako víťazné ťaženie festivalovým okruhom a odobrenie kritickou reflexiou. Nazdávam sa však, že skutočná hodnota filmu netkvie v áčkovom ocenení, ale v kvalitách, aké prináša trendu, do ktorého sa zapája. Na Slovensku totiž momentálne sledujeme možno nie celkom zdravý, pre teoretika a kritika však inšpiratívny jav, keď sa sociálne ladený autorský film stáva hlavným prúdom kinematografie.

Fornay študovala hranú réžiu na FAMU a má viacero medzinárodných skúseností ako nedávni debutanti – absolventi FTF VŠMU Zuzana Liová, Iveta Grófová a Mátyás Prikler. Spolu s nimi však vyznačuje dnes už celkom jasne čitateľnú líniu novej sociálnej drámy. Autorský vyprofilované osobnosti s výrazne odlišným rukopisom spája nesentimentálna reflexia skutočnosti v konkrétnom časopriestore strednej Európy, dôraz na so-

ciálne aktuálne témy, spolupráca s nehercami, inšpirácia non-fiction postupmi, dôsledná vizuálna koncepcia. Pre problematiku rasizmu sa ako paralela k filmu *Môj pes Killer* núka *Cigán* Martina Šulíka. No hoci aj *Cigán* čerpá motívy z reality a vystupujú v ňom prevažne neherci, ide tu o odlišný prístup k téme. Nie je to film o rasových predsudkoch majority voči minorite, ale introspektívny ponor do vnútorného sveta jedného člena rómskej komunity. *Môj pes Killer* je naproti tomu úvahou o tom, ako nás rasová neznášanlivosť – a postoj k inakosti všeobecne – formuje od kolísky až po hrob.

V centre príbehu je osemnásťročný Marek. Éterický, až androgýnne pôsobiaci mladík s tvrdým imidžom: vyholená hlava, tetovania, maskáče, kanady. Žije na slovensko-moravskom pomedzí s otcom alkoholikom. Matka ich dávno opustila. Marek s otcom majú na krku exekútora, preto chcú predať byt a presťahovať sa do vinohradu. Treba len podpísť matku na zmluvu o predaji.

A tak sa Marek musí konfrontovať so svojou traumou: matkou, ktorá odišla od rodiny a porodila rómskeho „bastarda“. Tento biľag s hanbou skrýva pred vyholenými a potetovanými kamarátmi, u ktorých si získal rešpekt vďaka svojmu pitbulovi Killerovi. Nomen omen: Killer je zabijak a príbeh sa nemôže neskončiť tragicky.

Lenže Killer je čosi viacej ako pes zabijak. Je to Markov avatar, reprezentuje vlastnosti, ktorými by chlapec chcel disponovať: silu, agresivitu, bojovnosť. Insignie prijatej identity nosí Marek na tele: vytetované písmeno K na šiji, portrét psa na lopatke. Killer je určujúcim ťažiskom jeho identity, ktorým sa seba definuje a ktoré mu zároveň umožňuje niekam patriť. Inak je totiž Marek, ale aj svet, v ktorom žije, celkom bez stabilného centra. Jeho život poznačila absencia materskej figúry a otcovskej autority. Vari preto tá nevyhranenost, disproporcja medzi fyzickým zjavom a sociálnym imidžom. Chlapec pôsobí skôr zakríknuto ako agresívne. Funkciu rodiny prebrala partia skínov a jej šéf symbolicky zaujal miesto otca (k otcovským konotáciám odkazuje aj skutočnosť, že vo filme oslavuje narodenie syna). Samotné rodiny v tomto prostredí sa javia nefunkčné: partnerské vzťahy sú narušené, súrodenecké vzťahy rozvrátené, deti utekajú na ulicu za partiou. *Môj pes Killer* však nie je sociologický film, preto deštruovaný svet vnímame ako pozadie pre osud zvláštneho antihrdinu a nie ako jeho jednoduchú sociálnu determináciu.

Marka sledujeme počas filmu v neustálom pohybe. Pešo, na motorke či v aute prechádza spustnutými prostrediami priemyselno-obchodnej zóny, sídliska, krčmy či rôznymi prechodovými miestami: diaľnicou, cestou, stanicou. Rovnako aj ostatné postavy sú stále na ceste: matka hľadá mladšieho syna, potrebuje ho niekam odložiť, dohodnúť sa so svojím bratom, ktorý býva v novom dome ešte bez prístupového chodníka, Marek sa s partiou stretáva v telocvičnej umyvárni, pri garážach, na chodbe paneláka. Jeho svet je provizórium: doma je už všetko zbalené na sťahovanie, vo vinohrade ešte nie je bývanie nachystané. Celý čas nedokáže nájsť ukotvenie, len krátke chvíle spočinutia, keď na kohosi čaká. Aj vtedy to však povrchom vrie. Kamera mu celý čas dýcha na krk, zavrtáva sa do nevládného, takmer zraniteľného temena. Je akýmsi neviditeľným pozorovateľom, ktorý zdanlivo nezúčastnene, zato s rastúcim na-

pätím pozoruje Markovo neexpresívne konanie a čaká, aké kontúry nadobudne nevyrovnaná a nevyhranená postava. Táto charakterová nejasnosť je zdôraznená aj jeho sivým odevom. Jasná červená farba trička a boxovacieho vrecu mu prislúcha jedine pri tréningu, keď sa učí premieňať potlačennú nenávisť a poníženie na agresivitu. Tak ako cvičí svojho psa Killera, tak je sám cvičený. Je len otázkou času, kedy si uvoľnené násilie nájde adresáta.

Nečitateľnosť Markovho charakteru je kľúčovým prvkom účinku, ktorý Fornay dosahuje odpsychologizovaným a observatívnym spôsobom rozprávania. Marek sa vyskytuje takmer v každom zábere, to on fixuje rozsah znalosti narácie. Avšak tá je až novoromanovým spôsobom nekomunikatívna a tvrdošijne zotrúva pri opise vonkajška. Ostro rezaná tvár je v dlhých záberoch čakania nepreniknuteľná. V iných je zase odvrátená od kamery. Marek komunikáciu obmedzuje na strohé vety. Aj rozhovory ostatných sú rýdzo vecné. Všetky informácie sa vyplávajú pomaly a zdanlivo mimochodom – v náznakoch a pomlčkách.

Režisérka tento efekt posilnila obsadením nehercov a ich riadenou improvizáciou bez presne stanovených dialógov. Ich prejav je vďaka tomu uvoľnený a nárečie posilňuje autentickú štylizáciu rovnako ako chronologické rozprávanie, absencia nediegetickej hudby a ruchov a realistické detaily všedného dňa. (Pri zmienke o zlacnenej ryži sa vnučuje spomienka na akciovú salámu z Priklerovho *Ďakujem, dobre*. Ale zatiaľ čo u Priklera prerastá saláma v akcii takmer do existenciálneho symbolu „výpredajového“ života protagonistov, pre Fornay spolu s inými detailmi dokresluje realistické pozadie. Napriek odpsychologizovaniu sa totiž režisérka zameriava dominantne na charakter svojho antihrdinu.) Opisná rozprávačská stratégia vytvára napätie, vyvoláva otázky a tým posilňuje emocionálne zaangažovanie diváka bez toho, aby sa s Markom identifikoval. Stimuluje túžbu porozumieť mu a nahliadnuť do jeho vnútorného sveta. Keďže je však podstate rasizmu sotva možné porozumieť, necháva otázky otvorené. Markova nepreniknuteľnosť vyvoláva dojem, že sa jeho charakter môže kedykoľvek preklopiť buď k ľudskosti, alebo k násilniu. A že toto osudové preklopenie nemusí byť vedomým rozhodnutím. Preto je Markov kontakt s nevládnym bratom Lukášom plný rozporov. Marek sa ho priam fyzicky štíti (nechce sa s ním vieť v aute, mimovoľne

si utiera prilbu, ktorú držal v rukách), na druhej strane sa dostáva do situácie, že sa ho aj s matkou nedobrovoľne zastane a zažije ďalšie verejné poníženie. Divák po celý čas čaká, že vďaka Lukášovmu záujmu sa v Markovi prebudí nejaký cit. O to nejasnejšie sú potom motivácie rozhodnutia uniesť brata a vydať ho napospas Killerovi. Chce sa Marek pomstiť matke? Vybiť si zlosť za poníženie? Zdvihnúť si sebavedomie? Nazdávam sa, že jeho čin je inštinkatívny takmer ako Killerov trhačský reflex. Vyrastá z hlbiny podvedomia (Marek začne matku s Lukášom symbolicky sledovať v podchode). Marek nezaujíma radikálny postoj, vražda brata nie je plánovaným činom, ale skôr dôsledkom predošlých skutkov. Tak ako bez rozmýšľania zviaže Lukáša lanom, na ktorom si Killer cvičil svoj vražedný zhryz, tak pokojne zlieva víno do demižóna, zatiaľ čo si Killer vychutnáva Lukášovu krv. Telefonuje matke, aby jej povedal, že Lukáš je s ním, ale vzápätí zloží. Vedomie činov a ich dôsledkov prezradia až slzy v dlhom podotelaie počas nočnej jazdy na motorke. Spolu s predčasnou modlitbou za rómskeho obetného baránka, pri ktorej sa nevedomky lúčia matka so synom, ide o jediné emotívne vypäté momenty filmu, charakterizovaného diskretným potláčaním citov.

Rozprávačskou stratégiou, pri ktorej sa zamlčujú motivácie protagonistu, sa nevyňášajú súdy.

Fornay svojím filmom „nerieši“ sociálny problém, skôr analyzuje podmienky, z ktorých vyrastol. Nerozpráva drámu o zločine a treste. Marek po konci príbehu možno začal nový život, vyplatil sa z dlhov, pomáha otcovi budovať vinohrad. To všetko s vedomím, čo urobil. Kruhová štruktúra sujetu, ktorý sa začína i končí prácou vo vinici a plynie od jedného rána k druhému, dáva príbehu zovretý dramaturgický rámec, ale zároveň odkazuje k začarovanému kruhu hanby a nenávisti. Komu okrem matky bude chýbať nejaký malý Róm? V spoločnosti presiaknutej rasizmom zrejme nikomu. Fornay totiž nezobrazuje xenofóbiu ako výlučný atribút skínov, ale ako väčšinový postoj rôznych generácií a sociálnych vrstiev. Tých, ktorí si vylievajú frustráciu z príživníkov v krčme, kam je Rómom vstup zakázaný, lebo kradnú. Tých, ktorí získavajú pubertálne ostrohy ponížovaním druhých. Tých, ktorí sú denne masírovaní televíznymi správami o pochodoch extrémistov a posilňujú si národnú hrdosť vlastneckými piesňami. Tých, ktorí pri dychovke nostalgicky spomínajú na staré časy pod láskavým dohľadom svätých obrázkov a portrétov Jozefa Tisa. Tých, ktorí stavajú zbohatlické domy a myslia si, že môžu okrádať príbuzných, čo im robia hanbu. Ale aj malých Rómov, ktorí sa nechcú učiť hrať na husliach, lebo nikomu nebudú robiť cigána. ▲

Workshop miniFÓRUM 2013

Občianske združenie Character – Film Development Association v spolupráci s Filmovou a televíznou fakultou VŠMU pripravuje workshop miniFÓRUM 2013, ktorý je zameraný na stratégie filmového marketingu a prezentácie audiovizuálneho projektu a na aktuálne trendy v produkcii a distribúcii. Podujatie sa uskutoční v dňoch 11. až 12. apríla v priestoroch FTF VŠMU na Svoradovej ulici 2 v Bratislave. Druhý ročník miniFÓRA je zároveň prípravným podujatím FÓRA 2013, ktoré sa bude konať v júni počas medzinárodného filmového festivalu Art Film Fest v Trenčianskych Tepliciach.

„Predchádzajúce ročníky podujatia FÓRUM sa stretli s pozitívnym ohlasom u našich filmových tvorcov. Audiovizuálne prostredie sa však rýchlo mení a tých niekoľko júnových dní ani zďaleka neumožňuje zamerať sa na všetky jeho zložky. Aj preto sme sa rozhodli znovu usporiadať miniFÓRUM, ktoré ich v niektorých oblastiach

doplní,“ hovorí Barbara Janišová Feglová, jedna z organizátoriek podujatia. Spolupráca s VŠMU podľa nej prispieva k zvýšenému záujmu študentov, medzi účastníkmi však nechýbajú ani profesionálni filmári. Workshop, ktorý sa realizuje s finančnou podporou Audiovizuálneho fondu, im má poskytnúť priestor na diskusie, prednášky a pracovné stretnutia. Témami budú tento rok najmä najnovšie smerovania filmovej produkcie a distribúcie, marketingové plány, stratégie a kampane v dobách vzostupu digitálnych médií. Podujatie je určené režisérom a producentom s projektom celovečerného filmu, na otvorených prednáškach je však vítaná aj odborná verejnosť, ostatní študenti či novinári. Prednášajúcimi lektormi budú Ivan Tomek, špecialista v oblasti filmového a vírusového marketingu, Jiří Vlach, odborník na nové trendy vývoja audiovizie, a Marta Lamperová, vedúca Katedry filmovej produkcie FAMU v Prahe a špecialistka na marketingové stratégie.

► pg

CHARACTER - Film Development Association Vás pozýva na

workshop miniFÓRUM 2013

zameraný na stratégie filmového marketingu a prezentácie audiovizuálneho projektu,
nové trendy v produkcii a distribúcii audiovizuálnych diel.

11. – 12. 4. 2013

FTF VŠMU, Svoradova 2, Bratislava

Vstup na prednášky je voľný pre odbornú verejnosť, študentov a novinárov.

Viac informácií: www.character-fda.eu

Organizátor

CHARACTER
FILM DEVELOPMENT ASSOCIATION

S finančnou podporou

af AUDIO
VIZUÁLNY
FOND

Partner

VŠMU
BRATISLAVA

Můj pes Killer (Slovensko/Česko, 2013) _RÉŽIA A SCENÁR: Mira Fornay _KAMERA: Tomáš Sysel _STRIH: Hedvika Hansalová
_HRAJÚ: Adam Mihál, Irena Bendová, Libor Filo, Marián Kuruc, Mária Fornayová a ďalší _MINUTÁŽ: 90 min. _HODNOTENIE: ●●●●●

● FOTO: PubRes

Anton Thaller (Ed.): Österreichische Filmografie.

Band 1. Spielfilme 1906 – 1918
(Verlag Filmarchiv Austria, Wien 2010, 554 strán)

Obsiahla filmografická publikácia v nemčine je detailným súpisom rakúskych filmov od roku 1906 do roku 1918, vybaveným stručnými anglickými sumárnymi dejami, viacerými podrobnými registrami, výberovou bibliografiou a bohatou obrazovou prílohou. Dielo je výsledkom niekoľkoročného výskumu pracovníkov Rakúskeho filmového archívu, v ktorom sa snažia zmapovať celý objem domácej filmovej produkcie od prvopočiatkov až po súčasnosť. Medzi zaujímavosti patria údaje o dobovej cenzúre, o propagandistických filmoch z 1. svetovej vojny, príklady filmovej produkcie pred rozpadom impéria, ale aj časť venovaná produkcii viedenskej firmy Saturn, ktorá sa špecializovala na filmovú erotiku. Publikácia sa však venuje len snímkam, ktoré vznikli na území dnešného Rakúska, a obchádza ďalšie produkčné centrá rakúskej časti monarchie, ktoré sa v tomto období vyvinuli napríklad v Prahe alebo v Záhrebe.

Christian Dewald, Sabine Groschup, Mara Mattuschka, Thomas Renolder (Ed.): Die Kunst des Einzelbilds. Animation in Österreich – 1832 bis heute

(Verlag Filmarchiv Austria, Wien 2010, 400 strán)

Napriek názvu odkazujúcemu na dejiny rakúskej animácie od roku 1832, teda na éru optických hračiek dávno pred prvým filmovým predstavením a vznikom kinematografie, až podnes, nie je kniha prehľadovou publikáciou, ale zborníkom veľmi rôznorodých textov, skúmajúcich samotnú podstatu animovaného filmu a rôzne aspekty jeho minulosti a súčasnosti v Rakúsku. Ich autori, z ktorých viacerí sú aj tvorcami animovaných filmov, sa venujú rôznorodosti techník od jednoducho rozhybaných kreslených a maľovaných obrázkov až k modernej a všadeprítomnej počítačovej animácii. Dôležité miesto však zástávajú aj interdisciplinárne presahy a kontexty samotnej tvorby, pohybujúcej sa medzi avantgardou a popkultúrou a medzi umením a komerciou. Štúdie dopĺňa prepis rozhovoru s významnou rakúskou umelkyňou a priekopníčkou animovaného filmu Mariou Lassnig, ako i ďalšie rozhovory s poprednými rakúskymi animátormi.

66 sezón

(Magic Box Slovakia)

Nedávno vyšli na DVD dva filmy jedného z najúspešnejších slovenských dokumentaristov v ére samostatnosti Petra Kerekesa. Film *66 sezón* je jeho dlhometrážnym debutom. Tento štylizovaný dokument rozpráva o 66 sezónach Starej plavárne v Košiciach. Prelínajú sa v ňom dejiny mesta i krajiny s ľudskými osudmi. Kerekesovi sa napriek tomu, že sa nevyhýba vážnym témam, podarilo nakrútiť snímku plnú hravosti a imaginácie. Film má voliteľné slovenské, maďarské, anglické, francúzske a španielske titulky. Niekoľko ďalších rokov po *66 sezónach* venoval Kerekes výskumu a príprave nakrúcania svojho druhého dlhometrážneho filmu *Ako sa varia dejiny*. Dokument o vojenských kuchároch a o tom, ako každodenné potreby tisícok ozbrojených žalúdkov ovplyvňovali víťazstvá a prehry štátnikov, je postavený na desiatich receptoch kuchárov od 2. svetovej vojny až po vojnu v Čečensku. Ako bonusy sú na DVD tri recepty, ktoré sa do filmu nedostali. Film má voliteľné slovenské, české, anglické, francúzske a nemecké titulky. Oba filmy sú na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, so stereo zvukom (*66 sezón*) a s DD 5.1 (*Ako sa varia dejiny*).

Anjeli

(Magic Box Slovakia)

Podobne ako Peter Kerekes i Róbert Šveda upozornil na seba už svojimi študentskými filmami. Tie boli pripojené ako bonusy na DVD s režisérovým dlhometrážnym hraným debutom *Démoni* (2007) – písali sme o ňom vo Film.sk 3/2012. Zatiaľ čo prvý Švedov film čakal na vydanie na digitálnom nosiči päť rokov, jeho druhý film *Anjeli* (2012) na ňom vychádza už necelý rok po premiére v kinách. Tento „film s intimitou v slovenskom kontexte úplne novou“, ako sa uvádza na obale v citáte z recenzie Jany Dudkovej, ktorá vyšla vo Film.sk, voľne nadväzuje na režisérav debut. Spomínanú intimitu navodzuje režisér špecifickým spôsobom rozprávania príbehu štyridsiatnika Michala (Peter Bebjak), ktorý po tom, ako mu diagnostikovali nevyliciteľnú chorobu, trávi posledné dni svojho života na chate v spoločnosti životného partnera Rafa a ošetrovateľky Gabriely. *Anjeli* sú film o láske, o neopätovanej túžbe, ale aj o tom, ako dokážeme ubližovať svojim blízkym. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, so zvukom DD 5.1 a s voliteľnými anglickými a nemeckými titulkami. Ako bonusy sú zaradené štyri trailery a nepoužitá scény.

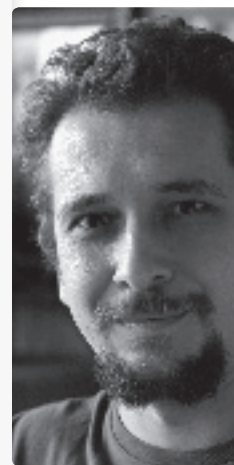
STRICHAČKA
KAMERA
REŽISÉR

strihačka

Jana Vlčková

S Petrom Markom ležérne striháme jeho časť do česko-slovenského seriálu *Colnica*. Potom ma čaká aj diel Jana Némca, mystifikačná obžaloba TGM. Medzitým s Honzom Gogolom ml. dokončujeme jeho nový film, zatiaľ má definitívny iba anglický názov *Mythmaking*. Sleduje dva projekty českej výtvarníčky Kateřiny Šedej, ktorá skúša vytvárať nové mýty a zároveň prepája ľudí v súvislosti s miestom, v ktorom žijú. S Danielou Rusnokovou sme sa začali dívať na jej materiál, ktorý natočila pred šiestimi rokmi v Mongolsku. Producent Mária Homolka necháva na nás rozhodnutie, aký film to bude a či vôbec bude.

kameraman

Noro Hudec

Keďže premiéra nášho filmu s Jurajom Lehotským *Zázrak*, na ktorú som sa veľmi tešil, sa z februára posunula až na jeseň, mám dôvod tešiť sa ešte o pol roka dlhšie. Pokiaľ plány vyjdú, mali by sme s Petrom Krištúfkom na jeseň začať nakrúcanie jeho ďalšieho hraného filmu *Pišťol*. Zároveň máme s Honzom Gogolom rozpracovaný zaujímavý projekt *Exkurze*. Od dokončenia dokumentárneho filmu *Jara Vojteka* o spolupžití rodičov a ich detí s autizmom nás delí dotočenie posledných scén. Takisto spolupracujem na dokumentárnom cykle *Colnica*. A je nutné, aby som robil aj na komerčných projektoch.

režisér

Dušan Bustin

Väčšinu filmov pripravujem a nakrúcam s Janou Minárikovou pod hlavičkou Almo-star. V jej lesnom ateliéri práve dokončujeme krátkometrážny film *Človek ryba* (*Homo ciris*), ktorý je po 25 km² druhý do série filmov o hrdinoch. Koncom leta by sme mali začať nakrúcať krátky film *13. poschodie*. Je o tom, že hudba a detská fantázia sú najrýchlejší dopravný prostriedok, ktorým sa dá (aj) z nemocnice teleportovať do vlastnej rozprávky. Je to zároveň predfilm k pripravovanému celovečeraému *Exitus letalis*. Na oboch scenároch spolupracujem so Zuzanou Belkovou.

V znamení V4

► Jaroslav Hochel (filmový publicista)

Febiofest, stará dobrá značka, sa tohto roku zmenil z medzinárodnej prehliadky na (súťažný) festival. Bratislavská časť jeho 20. ročníka bola najväčšia svojim trvaním (15. – 21. 3.), programom (129 titulov v 14 sekciách) i rozsahom (7 sál v 5 priestoroch).

V premiérovej súťaži krátkych filmov krajín V4 sa stretlo päť titulov z každého štátu. Hlavnú cenu získal poľský dokument *Píšťalka* režiséra Grzgorza Zariczného „za umelecky intenzívne a myšlienkové a žánrovo čisté uchopenie životného príbehu konkrétneho človeka z prostredia športu a jeho pozdvihnutie k všeobecnejšiemu vyzneniu“. Medzinárodná porota udelila aj dve Zvláštne uznanie, obe slovenským tvorcom – Ondrejovi Rudavskému za animovaný imaginatívny príbeh *Mesiac* a režisérovi Aramisova za hranú snímku *Cagey Tigers*. Cenu divákov získal slovenský hraný film *Výstava* režisérov Petra Begányiho a Andreja Kolenčíka (ocenený bol aj na pražskom Febiofeste). Slovensko reprezentoval v súťaži ešte dokument Marka Janičíka *Kino Svet* a (proti)vojnová dráma Petra Magáta *Kabát*.

Mimoriadne šťastný bol výber „rámcových“ filmov festivalu. Otvárací *Môj pes Killer* režisérky Miry Fornay bol očakávaný aj vzhľadom na jeho významné ocenenie na MFF v Rotterdame – a určite nesklamal. Záverečné *Dozvuky* poľského režiséra Władysława Pasikowského, nakrútené vo štvorkoprodukcii s účasťou Slovenska, boli pre mňa jedným z najsilnejších filmov, ktoré som videl za posledné roky vôbec.

Tieto filmy akoby symbolizovali dva výrazné prvky programu. Prvým bolo bohaté zastúpenie domácej tvorby hranej (prevažne tituly už uvádzané v distribúcii) i dokumentárnej – vrátane premiérových uvedení Trančíkovho „slova do bitky“ v podobe *Hodiny dejepisu* či dokumentu *Exponáty*

alebo *príbehy z kaštiela* Pala Korca. Iné dva filmy, uvedené už na Jednom svete, predstavujú istý kontrast: kým Anna Grusková spracúva v *Rabínke* neznesiteľne opisne námet z minulosti, Tomáš Krupa je v *ABSOLVENTOCH* na pulze dňa (situácia absolventov umeleckých odborov), ale ani na chvíľu neskĺza k publicistickému pohľadu.

Spomínané *Dozvuky* patrili aj do sekcie Súčasný poľský film – medzi siedmimi titulmi sa nenašiel ani jeden slabší; išlo o rozličné témy i žánre, čiastočne o námety podľa skutočných udalostí. Uvedenie viacerých z nich sa odohralo za účasti tvorcov, z ktorých Lech Majewski získal Výročnú cenu ASFK za prínos svetovej kinematografii. Aj ďalšie sekcie sa „motali“ vo vyšehradskom či stredoeurópskom priestore, čo platí aj o profiloch Michaela Hanekeho a Benceho Fliegaufa i o filmoch Jiřího Menzla. Zaradenie profilu Miry Fornay (absolventské *Malá nesdelení*, *Lištičky* a *Killer*) môže v tomto kontexte vyznieť trochu úsmevne – ale s ohľadom na medzinárodné úspechy režisérky vlastne ani nie.

Popri Lechovi Majewskom získal Výročnú cenu ASFK aj Jan Jíra za prínos klubovému hnutiu. Za najlepší klubový film roku 2012 bol vyhlásený *Rozchod Nadera a Simin* a najlepším fimovým klubom sa stal martinský FK Alternatíva.

Po skončení bratislavskej časti sa Febiofest „prestáhoval“ do Trenčína a Banskej Bystrice. Počas apríla zavíta do Martina (2. – 6. 4.), Prievidze (8. – 10. 4.), Trnavy (8. – 11. 4.) a Prešova (10. – 14. 4.). ▲

JÁN KADÁR

► Daniel Bernát

Aj po takmer päťdesiatich rokoch sa dá povedať, že členovia americkej filmovej akadémie nestúpili vedľa, keď udelili Oscara snímke *Obchod na korze* (1965). Stále je to silný film, ktorý sa neraz spomínal aj v tunajšej rubrike *Moje obľúbené slovenské filmy*. Jeho spolutvorca Ján Kadár by sa v apríli dožil 95 rokov.

Rodák z Budapešti vyrastal na Slovensku a vysokoškolské štúdiá začínal v Prahe na Karlovej univerzite, kým dobrovoľne nevymenil právo za film – zlákala ho totiž novootvorená Škola umeleckých remesiel v Bratislave. V nej pobudol iba krátko a vzápätí do života mladíka židovského pôvodu prudko zasiahla vojna. Po jej skončení sa však Kadár vrátil k filmu a začínal prácou na doku-

mentárnych a strihových snímkach. Na svoj celovečerný hraný debut si počkal do roku 1949, keď nakrútil veselohru *Katka*. A treba poznamenať, že to bol jeho samostatný režijný projekt. Už čoskoro sa totiž vydáva na dráhu tandemového tvorcu a zo spolupráce s českým kolegom Elmarom Klosom vzíde osem celovečerných filmov. Vráťane oscarového *Obchodu na korze*, ale aj titulov *Hudba z Marsu*, *Smrt si říká Engelchen*, *Obžalovaný* či *Túžba zvaná Anada*.

Obchod na korze je ukážkou skvelo fungujúcej kombinácie silného príbehu, rozprávačskej a inscenačnej zručnosti a hereckého majstrovstva. Podľa filmového historika Václava Maceka, ktorý o Kadárovi napísal knihu, mal podstatný podiel na práci s hercami i rozhodujúce postavenie pri samotnom nakrúcaní práve Klosov partner. Kadár v jednom z rozhovorov prezradil, že nakrúcanie vedie on a Klos pôsobí ako „pozorovateľ“, „kritik“ a istiaci prvok, kým na strihu pracuje Klos a on je „kontrolór“.

Obchod na korze sa vracia do obdobia slovenského štátu cez neblahý osud stolára Tóna Brtka (hrá ho Jozef Kroner), ktorý nastupuje cestu „nesmelého arizátora“ a netuší, že namiesto pokojnej prosperity zakúsi muky neistoty, hnevu a výčitiek svedomia. Od pospolitej úctivosti v uliciach mesta sa cez ústupky „malých“ prepracúvame až k otupujúcim výkrikom tých, ktorí sa vžili do úloh mocných. A tvorcovia nás napokon nemilosrdne zatlačia dovnútra obchodu, do iskrivého dusna medzi židovskou starenkou Lautmanovou (Ida Kamińska) a Brtkom s jeho zúfalými výpadmi.

Kadár bol aj držiteľom Zlatého glóbusu, ale táto cena sa už spája s celkom inou životnou etapou režiséra – získal ju za film *Čo mi otec naklamal* (1975), ktorý nakrútil v Kanade, bez účasti Elmara Klosa, v úplne nových, ťažko znášaných podmienkach. Kadár sa totiž koncom šesťdesiatych rokov dostal s pracovným povolením do Ameriky, no vrátiť sa už nechcel a stal sa emigrantom. Za Atlantikom nakrútil aj snímky *Anjel Levine* (1970), *Modrý hotel* (1974), *Mandelštamova svedkyňa* (1975) či *Iná strana pekla* (1978). Zomrel v Los Angeles 1. júna 1979. ▲

Z PONUKY PREDAJNE Klapka.SK: Václav Macek: Ján Kadár (aj anglická verzia knihy) DVD Katka, 10 DVD Boxset 4.0. – 50. rokov (viac na www.klapka.sk)

PAĽO BIELIK

► **Veronika Pavlíková** (filmová publicistka)

Keď sa spomenú začiatky filmovej tvorby na Slovensku, nedá sa obísť jeho meno a vplyv. Bol zakladajúcou osobnosťou slovenskej kinematografie. Herec, scenárista a režisér, pre ktorého bolo pri filme vždy najdôležitejšie obecenstvo, bral filmárčinu ako svoje životné poslanie. V apríli si pripomínáme tridsiate výročie jeho úmrtia.

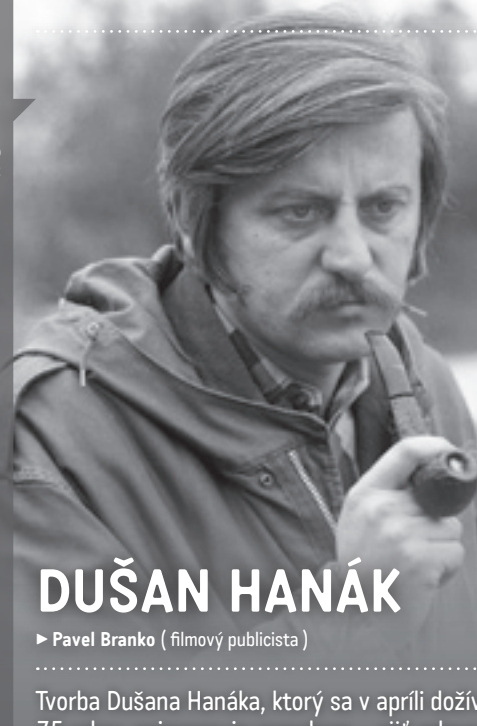
Bielik sa narodil 11. decembra 1910 v Senici pri Banskej Bystrici a spočiatku sa nezdalo, že má pred sebou kariéru filmára. Vyštudoval kovovýrobu a vystriedal niekoľko zamestnaní, no svoje umelecké sklony využíval v ochotníckom divadle v Banskej Bystrici. Postava Jánošíka, ktorú stvárňoval v rovnomennej hre od Jiřího Mahena, bola pre neho osudová. Všimol si ho v nej Karol Plicka a Bielika neskôr odporučil režisérovi Martinovi Fričovi, ktorý hľadal vhodného predstaviteľa do svojho filmu *Jánošík* (1935). Bielik bol dobrou

voľbou, dodal titulnej postave potrebnú charizmu, bol ikonickým stvárnením hrdinu, zosobením odvahy a boja za spravodlivosť. *Jánošík* mal veľký úspech doma i v zahraničí, uvádzali ho aj na benátskom festivale. Pre Bielika znamenal prvú skúsenosť s filmom a veľkú životnú zmenu.

Spočiatku sa skúsil vrátiť k divadelnému herectvu. Zapísal sa na konzervatórium a v roku 1939 získal angažmán priamo v Slovenskom národnom divadle. O štyri roky sa však k filmu vrátil. Jeho remeselnému formovaniu pomohli začiatky vo filmovej spoločnosti Nástup, kde spolupracoval na dokumentárnych snímkach pre štát. *„Bielikove filmy v Nástupe nesú viac znakov, ktoré neskôr dominovali aj v jeho hranej tvorbe. Vo filmoch Pod holým nebom (1942) a Miznúca romantika (1942 – prvé číslo LÚČ-a) zaznieva mýtus hôrných chlapcov, zbojníctva a hrdosti. Zároveň sa príznačne balansuje medzi pátosom a humorom...“* uvádza Václav Macek v knihe *Dejiny slovenskej kinematografie*. Typickí Bielikovi hrdinovia bojujú za pravdu, za mravný poriadok, a hoci občas ľudsky pochybia, vďaka úprimnému nasadeniu nestrácajú divákové sympatie. Tieto tendencie Bielik už naplno uplatnil vo svojom celovečernom režijnom debute *Vlčie diery* (1948). V dramatickej rodinnej ságe z obdobia Slovenského národného povstania prejavil cit pre príbeh, pre filmové rozprávanie i pre uveriteľné psychologické pozadie. Postavy nezobrazoval čierne-biele podľa toho, na ktorej strane stoja. A hoci z dnešného pohľadu môžu niektoré scény pôsobiť pateticky či komicky, z každej stránky vznikol film, ktorý na dlhý čas patril k tomu najlepšiemu v slovenskej kinematografii.

Vlčímí dierami Bielik skončil s herectvom a naplno sa venoval réžii. V podobnej línii sa niesli aj ďalšie jeho filmy ako *Kapitán Dabač*, dvojdielny *Jánošík*, *Majster kat*, *Štyridsaťštyri*. Bielik mal veľmi dobrý cit pre pútavé rozprávanie príbehu. Prejavilo sa to aj počas päťdesiatych rokov v propagandistickej vlne filmov. Vždy mu išlo o príbeh a o ľudské osudy. Ostával verný svojej vízií a umeleckému cíteniu, čo robil vždy v mene svojich divákov, ako to formuloval aj v slávnej vete: *„Jediným bohom vo filme je pre mňa obecenstvo.“* ▲

Z PONUKY PREDAJNE KLAPKA.SK: Petra Hanáková: Paľo Bielik a slovenská filmová kultúra
DVD Kapitán Dabač, Vlčie diery, Majster kat, 3x Paľo Bielik, Varúj...,
2DVD Jánošík a iné (viac na www.klapka.sk)

DUŠAN HANÁK

► **Pavel Branko** (filmový publicista)

Tvorba Dušana Hanáka, ktorý sa v apríli dožíva 75 rokov, neimponuje rozsahom – päť celovečerných hraných kinofilmov, sedem televíznych, z toho niektoré krátke, osem žánrovo odlišných dokumentárnych alebo reflexívnych, z toho dva celovečerné. Vzhľadom na časový rozsah – 1963 až 1995 – to nie je veľa. Ako to, že napriek tomu patrí Hanákovu dielu u nás k najzávažnejším, a to nielen v rámci Slovenska?

Najlepšiu odpoveď na položenú otázku dal asi sám režisér, keď roku 1988 v rozhovore podotkol, že **film sa nevymýšľa, film sa žije**. Vyslovil to všeobecne, hoci iste vie, že to platí iba o menšíne, pre ktorú film nie je cesta k peniazom a sláve, ale rehoľa založená na kariérovzdornej askéze.

Takže hoci sa Hanák tvorivo vyvíjal a takmer každým ďalším filmom vstupoval esteticky na nový kontinent, vyhýbajúc sa vyšliapaným chodníčkom, zároveň ostával verný etickému imperatívu, ktorý ho bezpečne viedol tak obdobiom slobody

šesťdesiatych rokov, ako aj rozbúrenými vodami normalizácie. November '89 uvítal *Papierovými hlavami*, dokumentaristicko-karnevalizačnou re-interpretáciou mimikry, ktorým sa obdobie totality maskovalo, no kým tú fresku o päť rokov dokončil, sloboda merať všetko peniazmi, ktorými on tvorbu nemerale, mu vymlela pôdu spod nôh.

S cenzúrou sa svojho času naučil driblovať a úspešne nachádzal škáry v systéme, z ktorých mu vykvitali nonkonformné, humanistické a svojím tichým spôsobom podvrtné filmy, ktoré síce neraz skončili v trezore, no sú na svete a s koncom režimu sa vynorili z tmy, nezhrdzavené, živé. S cifršpiónmi sa driblovať nedá, lebo nejde o hodnoty a výpoveď ako za totality, ale o ceny a cifršpión iné hodnoty neuznáva. Tak sloboda, ktorá mnohým tvorcom rozviazala krídla, keď sa naučili tvoriť v režime ovládanom peniazmi, Hanáka, ktorému nie je dané rozmýšľať v týchto parametroch, vyvrhla na breh, podobne ako v prostredí filmu ako biznisu vyvrhla na breh mnohých nonkonformistov pred ním. Ostala mu fotografia, ktorú chápe ako finančne dostupnú estetickú realizáciu svojho nemenne humanistického pátrania po človeku autentickom, ktorý žije svoj etický ideál, nedbajúc na pragmatické normy vnucované okolím, podobne ako ho žije on. A ostala mu pedagogická činnosť na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU, kým sa ho pragmatický cifršpión nepokúsili odstavíť aj od nej. Vzbúrení kolegovia, zväčša jeho odchovanci, aj súčasní študenti sa zaňho postavili s takou vehemenciou, až to pragmatikov zaskočilo, takže nakoniec museli stiahnuť chvost. Táto malá búrka ukázala, že stredná a mladá filmárska generácia, ktorá sa v podmienkach slobody tvorby obmedzovanej finančnými mantinelmi naučila nielen komerčne realizovať, ale sčasti aj vytvárať hodnoty hodné svojho talentu, nesie v sebe náboj etického imperatívu, ktorý vie liberalistickému pragmatizmu postaviť účinnú hrádzu. Tieň osobnosti Dušana Hanáka, predstaviteľa antických sokratovských cností v dnešnom zekonomizovanom svete, má na ich etickej aj estetikej profilácii iste svoj podiel. A to je možno rovnako významný prínos ako jeho filmárske dielo. ▲

Z PONUKY PREDAJNE KLAPKA.SK: Dušan Hanák: 3 scénáre
DVD 3x Dušan Hanák, Obrazy starého sveta, Papierové hlavy, 322, Ružové sny, Collection Slovaque
(kolekcia Hanákových filmov na DVD francúzskeho vydavateľstva Malavida) a iné (viac na www.klapka.sk)

JURAJ JAKUBISKO

► Peter Michalovič (filozof a estetik)

Juraj Jakubisko sa 30. apríla dožíva 75 rokov. Takéto jubileum je vždy vítanou príležitosťou na pripomenutie a zhodnotenie diela, hoci otvoreného, pretože Jakubisko sa rozhodne nechystá do dôchodku.

Mladá generácia slovenských filmárov na konci šesťdesiatych rokov vstúpila do kinematografie impozantným spôsobom. Ich debuty boli prístubom do budúcnosti a zároveň boli zrelé filmy. Dokonca natoľko zrelé, že aj s odstupom rokov ich môžeme považovať za prelomové.

Ako prvý z mladšej generácie debutoval Jakubisko, a to snímkou *Kristove roky* (1967). Film o výtvarníkovi Jurajovi (zhoda mien nie je náhodná) zaujal príbehom a takisto spôsobom jeho vyzroprávania. Juraj nie je zatažený minulosťou, netrápi ho budúcnosť, dôležitá je pre neho prítomnosť. Jeho život pripomína hru bez pravidiel a takýto postoj

k životu harmonizoval s väčšinovým postojom Jakubiskovej generácie. Po *Kristových rokoch* nakrútil v rýchlom slede filmy *Zbehovia a pútnici* (1968), *Vtáčkovia, siroty a blázni* (1969) a aj titul *Dovidenia v pekle, priatelia*, ktorý však mohol dokončiť až v roku 1990.

Jeho pôsobivý štart už nemal také fascinujúce pokračovanie, nastupujúca normalizácia Jakubiskovi roky neposkytla adekvátne možnosti. Mnohí jeho spolupracovníci emigrovali alebo dostali zákaz tvorby a Jakubiska pre istotu preradili do krátkého filmu. Bol to krutý trest a vrchnosť ho čiastočne omilostila až v roku 1979, keď mu povolili nakrútiť film *Postav dom, zasad' strom*. Žiaľ, zaň si opäť vyslúžil reštrikcie tvorby, pretože normalizačná vrchnosť dekodovala jeho filmovú verziu socializmu ako obraz večného návratu rozkrádania. Po ňom nasledovala *Nevera po slovensky* a v roku 1983 mala premiéru divácky mimoriadne úspešná *Tisícročná včela*. Je to vlastne Jakubiskov a Jarošov príspevok do dejín magického realizmu a túto osobitú poetiku, založenú na miešaní reálneho a nadreálneho, dokázal režisér zaujímavosť rozvíjať hlavne v rozprávkach *Perinbaba* (1985) a *Pehavý Max a strašidlá* (1987). Svoje uplatnenie však našla aj vo filme *Nejasná správa o konci sveta* (1997). Okrem toho Jakubisko rád nakrúca príbehy, ktoré sa odohrávajú na hranici histórie a fikcie, čo potvrdzujú aj snímky *Sedím na konári a je mi dobre* (1989), *Lejšie byť bohatý a zdravý ako chudobný a chory* (1992) či nateraz jeho posledný film *Bathory* (2008).

Hodnotiť tu a teraz Jakubiskovu tvorbu je komplikované. Jedna časť divákov preferuje jeho ranú tvorbu, druhá zase súčasnú. Ani filmoví kritici a historici nie sú v hodnotení jednotní, stačí si prečítať dobové kritiky a je jasné, že meno Jakubisko môže fungovať ako synonymum kontroverzie. To je dobré, pretože úlohou filmu nie je len potešiť oko, ale aj vyvolať diskusie a vášnivé polemiky. Osoží to aj tvorcovi, aj filmu, horšie je to so snímkami, ktoré ani nepotešia, ani nič nevyprovokujú. Našťastie, to nie je prípad Juraja Jakubiska, a preto mu prajem, aby bol zdravý a bohatý. Prečo, to vie lepšie než ja. ▲

Z PONUKY PREDAJNE KLAPKA.SK: Peter Michalovič, Vlastimil Zuska: Juraj Jakubisko
DVD 3x Juraj Jakubisko, Tisícročná včela, Kristove roky, Postav dom, zasad' strom, Vtáčkovia, siroty a blázni, Pehavý Max a strašidlá, Perinbaba a iné (viac na www.klapka.sk)

■ FOTO: archív SFÚ/Václav Polák

Ondrkal, Kudelka, Raiman

► Rudolf Urc (filmový dramaturg a publicista)

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku Film.sk ich každý mesiac čitateľom približuje Rudolf Urc, ktorý pôsobil aj ako dramaturg Spravodajského filmu.

V polovici roku 1953 zaujali tri osobnosti slovenského spravodajského filmu. Azda najvýraznejšou bol redaktor Štefan Ondrkal. Zverovali mu témy z oblasti poľnohospodárstva, do akých sa tvorcovia nevelmi hrnuli. Ešte aj na konci päťdesiatych rokov, keď som nakrátko nastúpil na post dramaturga, boli Ondrkalovou doménou lesy, pôda, družstvá, dedina. V tom čase už zo zdravotných dôvodov nechodil do terénu, ale vždy starostlivo premyslel každú snímku a inštruoval kameramana tak dôkladne, že ten odchádzal na nakrúcanie pripravený a s jasnou koncepciou. Túto profesionalitu a schopnosť predvídať – základný predpoklad dobrého publicistu – som u režiséra Ondrkala neprestával obdivovať.

Každá jeho snímka bola niečím zaujímavá. Reportáž zo žatvy vo Dvoroch nad Žitavou nakrútil tak presvedčivo (kamera: V. Ptáček), že nás priam prinútil uveriť, že jeden kombajn nahradí prácu takmer sto ľudí (Týždeň vo filme č. 28). K nevďačným témam patrilo „prijímanie do strany“ – z času na čas z komunistického ústredia prikázali nakrútiť takúto absolútne nefilmovú akciu. Ondrkal sa s kameramanom Jánom Blanárom pokúsil toto kliše aspoň trochu ozvláštniť: mladého muža prijímajú za kandidáta večer po skončení zmeny takmer v rodinnom kruhu – rovno pri jeho kombajne (č. 32). Vynachádzavosťou vyniká aj šot o likvidovaní nebezpečného kôrovca pri Čiernom Potoku (č. 33). V krátkej reportáži sa dozvieme všetko. Ondrkalove presvedčivé argumenty nám chýbajú aj dnes, keď sa ochranári a lesáci už roky nevedia dohodnúť, ako na to.

Zaujímavým vývojom prešiel Ladislav Kudelka. Z redaktora závodného časopisu vo Svite sa po krátkom filmárskom kurze v Čimeliaciach zaraz stal šéfredaktorom týždenníka. Mal prirodzený talent na publicistikú. Snímka o založení Slovenskej akadémie vied (č. 28) síce nevyníka nápaditosťou, ale oceníme ju ako historický dokument. Rád nakrúcal na východe Slovenska. S kameramanom Leopoldom Bródy, ktorého pre vysoké obrazové majstrovstvo i teoretické znalosti familiárne nazývali „profesor“, priniesli z výstavby železničnej trate Rožňava – Turňa nad Bodvou (č. 31) a z budovania ružínskeho viaduktu (č. 32) vynikajúce ukážky reportážnej pohotovosti, náročnej obrazovej kompozície a faktografickej nasýtenosti.

Režisér Richard Raiman sa venoval športovým témam – tréningu vodnopólistov (č. 28), vodnému slalomu na Váhu (č. 29) či lyžiarskym pretekmi v Tatrách (č. 30), no zaujímavou nasnímal (kamera: J. Blanár) aj rekreáciu pracujúcich mamičiek s ratolestami v tatranskej zotavovni Karpatia (č. 31). Budme objektívni: vzorným robotníckam a ich deťom sa dostávala veľkorysá zdravotná starostlivosť... ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – APRÍL 2013

6. 4. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 28/1953 a 29/1953 (repríza 7. 4. o 15.30 hod.)

13. 4. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 30/1953 a 31/1953 (repríza 14. 4. o 15.30 hod.)

20. 4. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 32/1953 a 33/1953 (repríza 21. 4. o 15.30 hod.)

27. 4. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 34/1953 a 35/1953 (repríza 28. 4. o 15.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE V APRÍLI: Silné zážitky

odporúča
filmová publicistka
Nina Hradiská

Vždy keď vchádzam do kina Lumière, prebehnú mi myslou útržky z bohatej histórie tohto priestoru. Spomínam si na pompézne otvorenie veľkoryso koncipovaného, výrazne farebného Filmového klubu, ktorý nám závideli i českí kolegovia, ale aj na okamihy, keď som si kupovala dva lístky na predstavenie, aby sa dosiahol potrebný počet divákov. Preto sa vždy poteším, keď vidím pred pokladnicou rad prevažne mladých ľudí, ktorý signalizuje, že o toto kino je záujem. A hoci do jeho finálnej podoby ešte kadečo chýba a priestor si žiada ďalšie zútlulenie, kvalitná kina sa prejavuje predovšetkým v kvalite jeho dramaturgie.

Aj v apríli pokračuje chvályhodná snaha poskytnúť fanúšikom nielen nové, na prestížnych medzinárodných fórach často oceňované filmy, ale aj podnety na doplnenie vedomostí z dávnejších období vývoja kinematografie. Archívne kino pri naša tému Krutosti vojny, v rámci ktorej premietnu aj slávny Wajdov film *Kanály*, venovaný Varšavskému povstaniu. Napriek dobovému očakávaniu nešlo o jeho heroizáciu, ale skôr o skeptický pohľad na povstalcov a hľadanie zmyslu akcie, ktorá si vyžiadala desaťtisíce obetí. Z filmu *Andalúzsky pes*, ktorý uvedie Filmový kabinet, si zrejme každý divák pamätá najmä scénu rozrezania ženského oka žiletkou. Luis Buñuel so Salvadorom Dalím nakrútili sled bizarných záberov, ktorými do kinematografie vstúpil surrealizmus.

Filmový „samouk“ Bence Fliegauf patrí medzi najznámejších maďarských režisérov strednej generácie, pričom kritika oceňuje najmä jeho novátorskú prácu s filmovým obrazom a s rovnocennou zvukovou zložkou. Po anglicky hovorom *Lone*, ktoré zobrazuje lásku až za hrob na pozadí genetickej manipulácie, sa Fliegauf vracia k maďarskej súčasnosti a vo filme *Je to iba vietor* tematicky čerpá z neonacistických pogromov proti Rómom v rokoch 2008 až 2009. Bude zaujímavé sledovať jeden deň zo života ohrozenej rómskej rodiny v kontexte s novou snímkou Miry Fornay *Môj pes Killer*, ktorá sa takisto odohráva v prostredí etnickej neznášanlivosti vedúcej k zločinu. Dokonalá znalosť prostredia na slovensko-moravskom pomedzí, premyslený scenár s minimalizovanými dialógmi, typovo výrazní neherci, využitie kontaktného zvuku a ticha ako atmosférotvorných prvkov, výborná kamera, prezentujúca krásu prírody ako kontrpunkt zdevastovaného prostredia i života sociálne slabšej skupiny obyvateľov, to všetko v synergickom efekte vytvára autentický obraz slovenskej reality, ktorý treba vidieť. Možno aj opakovane. ◀

Kanály • archív SFÚ

KINO LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

▶ 1. 4.

Pátranie po Sugar Manovi, r. M. Bendjelloul, Švéd./VB, 2012, 86' • (18.00, K1)
Najväčšie pranie, r. O. Špátová, ČR/SR, 2012, 80' • (18.30, K2)
Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (20.00, K1)
Kanály, r. A. Wajda, Poľ., 1957, 91' (20.30, K2)

▶ 2. 4.

Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (18.00, K1)
Najväčšie pranie, r. O. Špátová, ČR/SR, 2012, 80' • (18.30, K2)
Pátranie po Sugar Manovi, r. M. Bendjelloul, Švéd./VB, 2012, 86' • (20.00, K2)
Hanba, r. S. McQueen, VB, 2011, 101' (20.30, K1)

▶ 3. 4.

Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (17.30, K1)
Pátranie po Sugar Manovi, r. M. Bendjelloul, Švéd./VB, 2012, 86' • (18.00, K2)
Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (20.00, K1)
Kura na slivkách, r. M. Satrapi, V. Paronnaud, Fran./Nem./Bel., 2011, 93' (20.30, K2)

▶ 4. 4.

Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (17.30, K1)
Filmový kabinet: Andalúzsky pes, r. L. Buñuel, Fran., 1929, 13' (18.00, K2)
Anjelsky podiel, r. K. Loach, VB, 2012, 106' • (19.30, K1)

▶ 5. 4.

Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (16.30, K1)
Najväčšie pranie, r. O. Špátová, ČR/SR, 2012, 80' • (17.00, K2)
Renoir, r. G. Bourdos, Fran., 2012, 111' • (18.15, K1)
Nový život, r. A. Olha, ČR/SR, 2012, 77' • (18.30, K2)
Anjelsky podiel, r. K. Loach, VB, 2012, 106' • (20.00, K2)
Pátranie po Sugar Manovi, r. M. Bendjelloul, Švéd./VB, 2012, 86' • (20.30, K1)

▶ 6. 4.

Ďakujem, dobre, r. M. Prikler, SR, 2013, 134' (16.00, K2)
Renoir, r. G. Bourdos, Fran., 2012, 111' • (16.00, K1)
Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (18.00, K1)
Nový život, r. A. Olha, ČR/SR, 2012, 77' • (18.30, K2)
Pátranie po Sugar Manovi, r. M. Bendjelloul, Švéd./VB, 2012, 86' • (20.15, K2)
Anjelsky podiel, r. K. Loach, VB, 2012, 106' • (20.30, K1)

▶ 7. 4.

Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (17.30, K1)
Najväčšie pranie, r. O. Špátová, ČR/SR, 2012, 80' • (18.00, K2)
Anjelsky podiel, r. K. Loach, VB, 2012, 106' • (19.30, K1)
Renoir, r. G. Bourdos, Fran., 2012, 111' • (20.00, K2)

▶ 8. 4.

Tri, r. A. Petrović, Juh., 1965, 76' (18.00, K2)
Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (18.30, K1)
Máme pápeža!, r. N. Moretti, Tal./Fran., 2011, 104' (20.00, K2)
Anjelsky podiel, r. K. Loach, VB, 2012, 106' • (20.30, K1)

▶ 9. 4.

Kura na slivkách, r. M. Satrapi, V. Paronnaud, Fran./Nem./Bel., 2011, 93' (18.00, K1)
Nový život, r. A. Olha, ČR/SR, 2012, 77' • (18.30, K2)
Anjelsky podiel, r. K. Loach, VB, 2012, 106' • (20.00, K1)
Máme pápeža!, r. N. Moretti, Tal./Fran., 2011, 104' (20.30, K2)

▶ 10. 4.

Hanák, Havetta, Jakubisko, pásmo študentských filmov, r. D. Hanák, E. Havetta, J. Jakubisko, ČSSR, 1963-66, 102' (18.00, K2)
Kura na slivkách, r. M. Satrapi, V. Paronnaud, Fran./Nem./Bel., 2011, 93' (18.30, K1)
Ďakujem, dobre, r. M. Prikler, SR, 2013, 134' (20.00, K2)
Anjelsky podiel, r. K. Loach, VB, 2012, 106' • (20.30, K1)

▶ 11. 4.

Exponáty alebo príbehy z kaštiela, r. P. Korec, SR, 2012, 70' • (18.00, K1)
Pátranie po Sugar Manovi, r. M. Bendjelloul, Švéd./VB, 2012, 86' • (18.00, K2)
Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (20.00, K1)
Medvedík, r. M. Matthiesen, Dán., 2012, 93' • (20.30, K2)

▶ 12. 4.

Kráľovská aféra, r. N. Arcel, Dán./Švéd./ČR, 2012, 138' (16.30, K1)
Exponáty alebo príbehy z kaštiela, r. P. Korec, SR, 2012, 70' • (17.30, K2)
Medvedík, r. M. Matthiesen, Dán., 2012, 93' • (19.15, K1)
Nový život, r. A. Olha, ČR/SR, 2012, 77' • (19.00, K2)
Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (20.30, K2)
Hanba, r. S. McQueen, VB, 2011, 101' (21.00, K1)

▶ 13. 4.

Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (16.30, K1)
Hanba, r. S. McQueen, VB, 2011, 101' (17.00, K2)
Nový život, r. A. Olha, ČR/SR, 2012, 77' • (18.30, K1)
Exponáty alebo príbehy z kaštiela, r. P. Korec, SR, 2012, 70' • (19.00, K2)
Kráľovská aféra, r. N. Arcel, Dán./Švéd./ČR, 2012, 138' (20.00, K1)
Medvedík, r. M. Matthiesen, Dán., 2012, 93' • (20.30, K2)

▶ 14. 4.

Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (17.30, K1)
Exponáty alebo príbehy z kaštiela, r. P. Korec, SR, 2012, 70' • (18.00, K2)
Kráľovská aféra, r. N. Arcel, Dán./Švéd./ČR, 2012, 138' (19.30, K1)
Medvedík, r. M. Matthiesen, Dán., 2012, 93' • (20.00, K2)

▶ 15. 4.

Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (18.00, K1)
Ostrov v ohni, r. G. Pontecorvo, Tal./Fran., 1969, 109' (18.30, K2)
Medvedík, r. M. Matthiesen, Dán., 2012, 93' • (20.00, K1)
Exponáty alebo príbehy z kaštiela, r. P. Korec, SR, 2012, 70' • (20.30, K2)

▶ 16. 4.

Kura na slivkách, r. M. Satrapi, V. Paronnaud, Fran./Nem./Bel., 2011, 93' (16.45, K2)
Medvedík, r. M. Matthiesen, Dán., 2012, 93' • (18.00, K1)
Exponáty alebo príbehy z kaštiela, r. P. Korec, SR, 2012, 70' • (18.30, K2)
Kočičky, r. K. Roslaniec, Poľ., 2009, 80' (20.00, K2)
Je to iba vietor, r. B. Fliegauf, Mad./Nem./Fran., 2012, 87' (20.30, K1)

▶ 17. 4.

Medvedík, r. M. Matthiesen, Dán., 2012, 93' • (17.00, K2)
Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (17.30, K1)
Vtáčkovia, siroty a blázní, r. J. Jakubisko, ČSSR/Fran., 1969, 78' (18.45, K2)
Je to iba vietor, r. B. Fliegauf, Mad./Nem./Fran., 2012, 87' (20.00, K1)
Exponáty alebo príbehy z kaštiela, r. P. Korec, SR, 2012, 70' • (20.30, K2)

▶ 18. 4.

Divoké bytosti južných krajín, r. B. Zeitlin, USA, 2012, 92' • (17.30, K1)
Filmový kabinet: Desať dní, ktoré otriasli svetom, r. S. M. Eizenštejn, G. Alexandrov, ZSSR, 1928, 60' (18.00, K2)
fjúžn – 8. ročník festivalu nových menšín, www.fjuzn.sk (20.00, K1)

▶ 19. 4.

Paříž-Manhattan, r. S. Lellouche, Fran., 2012, 77' • (16.00, K1)
Máme pápeža!, r. N. Moretti, Tal./Fran., 2011, 104' (16.00, K2)
Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (17.30, K1)
fjúžn – 8. ročník festivalu nových menšín, www.fjuzn.sk • (18.00, K2)
Anjelsky podiel, r. K. Loach, VB, 2012, 106' • (20.00, K1)
Divoké bytosti južných krajín, r. B. Zeitlin, USA, 2012, 92' • (20.30, K2)

▶ 20. 4.

Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (16.00, K2)
Paříž-Manhattan, r. S. Lellouche, Fran., 2012, 77' • (16.30, K1)
Anjelsky podiel, r. K. Loach, VB, 2012, 106' • (18.00, K1)
Divoké bytosti južných krajín, r. B. Zeitlin, USA, 2012, 92' • (18.30, K2)
fjúžn – 8. ročník festivalu nových menšín, www.fjuzn.sk • (20.00, K1)
Máme pápeža!, r. N. Moretti, Tal./Fran., 2011, 104' (20.30, K2)

▶ 21. 4.

Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (17.50, K1)
fjúžn – 8. ročník festivalu nových menšín, www.fjuzn.sk (18.00, K2)
Divoké bytosti južných krajín, r. B. Zeitlin, USA, 2012, 92' • (20.00, K1)
Paříž-Manhattan, r. S. Lellouche, Fran., 2012, 77' • (20.30, K2)

► 22. 4.

fjúžn – 8. ročník festivalu nových menšín, www.fjuzn.sk • (18.00, K2)
Paříž-Manhattan, r. S. Lellouche, Fran., 2012, 77' • (18.30, K1)
Divoké bytosti južných krajín, r. B. Zeitlin, USA, 2012, 92' • (20.00, K1)

Pred daždom, r. M. Manchevski, Mac./Fran./VB, 1994, 113' (20.30, K2)

► 23. 4.

Je to iba vietor, r. B. Fliegauf, Mad./Nem./Fran., 2012, 87' (17.30, K1)
Organ, Š. Uher, ČSSR, 1964, 99' (18.00, K2)

Divoké bytosti južných krajín, r. B. Zeitlin, USA, 2012, 92' • (20.00, K1)
fjúžn – 8. ročník festivalu nových menšín, www.fjuzn.sk • (20.00, K2)

► 24. 4.

fjúžn – 8. ročník festivalu nových menšín, www.fjuzn.sk • (17.30, K2)

Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (18.00, K1)

322, r. D. Hanák, ČSSR, 1969, 94' (20.00, K2)

Divoké bytosti južných krajín, r. B. Zeitlin, USA, 2012, 92' • (20.30, K1)

► 25. 4.

Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (17.30, K1)

Nelútostný súboj, r. P. Granier-Deferre, Fran., 1975, 88' (18.00, K2)

Superclásico, r. O. Ch. Madsen, Dán., 2011, 99' • (20.00, K1)

ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo, r. T. Krupa, SR, 2012, 83' • (20.30, K2)

► 26. 4.

Pátranie po Sugar Manovi, r. M. Bendjelloul, Švéd./VB, 2012, 86' • (16.45, K2)

Paříž-Manhattan, r. S. Lellouche, Fran., 2012, 77' • (17.00, K1)

Můj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (18.45, K1)

ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo, r. T. Krupa, SR, 2012, 83' • (19.00, K2)

Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (20.30, K1)

Superclásico, r. O. Ch. Madsen, Dán., 2011, 99' • (20.40, K2)

► 27. 4.

Starnutie, r. M. Bolognini, Tal./Fran., 1962, 110' (16.30, K2)

Můj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (17.00, K1)

ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo, r. T. Krupa, SR, 2012, 83' • (18.30, K2)

Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (18.50, K1)

Superclásico, r. O. Ch. Madsen, Dán., 2011, 99' • (20.00, K2)

Paříž-Manhattan, r. S. Lellouche, Fran., 2012, 77' • (20.50, K1)

► 28. 4.

Máme pápeža!, r. N. Moretti, Tal./Fran., 2011, 104' (18.00, K1)

ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo, r. T. Krupa, SR, 2012, 83' • (18.15, K2)

Superclásico, r. O. Ch. Madsen, Dán., 2011, 99' • (20.00, K2)

Můj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (20.30, K1)

► 29. 4.

ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo, r. T. Krupa, SR, 2012, 83' • (18.00, K1)

Guernica, r. F. Arrabal, Fran./Tal., 1975, 97' (18.30, K2)

Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (20.00, K1)

Superclásico, r. O. Ch. Madsen, Dán., 2011, 99' • (20.30, K2)

► 30. 4.

Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (18.00, K1)

Kura na slivkách, r. M. Satrapi, V. Paronnaud, Fran./Nem./Bel., 2011, 93' (18.30, K2)

Superclásico, r. O. Ch. Madsen, Dán., 2011, 99' • (20.15, K1)

ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo, r. T. Krupa, SR, 2012, 83' • (20.30, K2)

► (ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!)

pozn.: všetky filmy sú premietané z 35 mm kópií, okrem projekcií s označením • – premietací nosič blu-ray

APRÍL 2013

1. 4. 1918 **Ján Kadár** – režisér
(zomrel 1. 6. 1979)

7. 4. 1953 **Mária Šilberská** – kostýmová
výtvarníčka

10. 4. 1938 **Juraj Mojiš** – scénograf,
filmový architekt

12. 4. 1903 **František Křištof-Veselý** – herec,
spevák (zomrel 13. 3. 1977)

16. 4. 1938 **Rudolf Sloboda** – spisovateľ, scenárista
(zomrel 6. 10. 1995)

17. 4. 1913 **Rudolf Pavlíček** – zvukový majster
(zomrel 18. 4. 1963)

17. 4. 1923 **Irma Bárdyová** – herečka
(zomrela 9. 7. 1991)

17. 4. 1933 **Rudolf Ferko** – režisér

17. 4. 1943 **Soňa Ulická** – herečka

20. 4. 1933 **Štefánia Ryšavá** – asistentka strihu
(zomrela 23. 9. 1996)

22. 4. 1888 **Marie Sýkorová** – herečka
(zomrela 31. 8. 1967)

22. 4. 1928 **Radomír Kirsch** – zvukový majster

27. 4. 1918 **Gejza Maráky** – vedúci výroby
(zomrel 19. 11. 1981)

27. 4. 1938 **Dušan Hanák** – režisér

30. 4. 1938 **Juraj Jakubisko** – režisér

30. 4. 1943 **Viera Hladká** – herečka

zdroj: Kalendár filmových výročí 2013 • Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)
► zostavila **Renáta Šmatláková**

MEDIA Desk Slovensko informuje...

Kancelária MEDIA Desk Slovensko vznikla v apríli 2003, takže slávime 10. výročie a to je príležitosť na rekapituláciu.

Positívny je predovšetkým prehľad podpôr, ktoré od roku 2003 do konca roka 2012 získali slovenské subjekty v audiovizíi, či už ide o priamu podporu z programu MEDIA (za desať rokov sa vystriedali dve rôzne generácie programu, prvá mala názvy MEDIA Plus a MEDIA Tréning, ďalšia MEDIA 2007), o nepriamu podporu pre kiná v sieti Europa Cinemas (v roku 2003 bolo v sieti jediné slovenské kino, dnes ich je 19), alebo o podporu v podobe štipendií, ktoré naša kancelária udeľovala do konca roka 2006. Celková suma podpory za desať rokov je 4 427 876 eur, čo predstavuje 146 005 060 slovenských korún! Samozrejme, ide iba o jeden aspekt, pre slovenských producentov, distribútorov, organizátorov festivalov a tréningov je rovnako dôležitá možnosť stať sa súčasťou európskeho audiovizuálneho priemyslu a trhu.

MEDIA Desk Slovensko zorganizovala za desať rokov 47 seminárov, workshopov a filmových podujatí, z toho 24 seminárov ako hlavný organizátor, 16 ako spoluorganizátor a 7 podujatí s filmom (predovšetkým prehliadky filmov podporených z programu MEDIA). Boli to semináre na najrôznejšie témy, reflektujúce aktuálne potreby slovenského audiovizuálneho priemyslu, od vývoja projektov cez najrôznejšie aspekty koprodukovania až po filmový marketing. Pri ich organizovaní sme našli prirodzených partnerov v kanceláriách MEDIA Desk susediacich štátov – Česka, Maďarska a Rakúska.

Kancelária bola od začiatku aktívna a vykonávala aj prácu, ktorú jej priamy nadriadený orgán – Európska komisia a v jej rámci Generálne riaditeľstvo pre vzdelávanie a kultúru – priamo neukladá: v roku 2004 sme po prvýkrát vydali komplexnú *Správu o stave slovenskej audiovizíe* (za rok 2003) a odvtedy vychádza každoročne, vždy začiatkom mája, aby sme texty stihli premiérovu distribúovať v Cannes.

MEDIA Desk Slovensko splnila svoju hlavnú

úlohu: umožniť, aby slovenská audiovizíu naskočila na vlak európskeho audiovizuálneho priemyslu, ktorý uháňal vysokou rýchlosťou a ktorý sa nám za štyridsať rokov socializmu veľmi vzdialil. Teraz pred nami stoja ďalšie úlohy – aktívne sa spolu s klientmi podieľať na podobe novej generácie programu MEDIA na roky 2014 až 2020.

► vs

Fundraising v kultúre pre začiatočníkov

Slovenské centrum fundraisingu a Kultúrny kontaktný bod otvárajú **vzdelávací kurz o základoch získavania zdrojov (fundraisingu)** pre všetkých záujemcov z mimovládnych a verejnoprospešných organizácií pôsobiach v oblasti kultúry a umenia.

Dátum: 20. – 21. máj 2013 (pondelok – utorok)

Miesto: Banská Štiavnica, Trate mládeže 6, priestor Banská St a nica

www.fundraising.sk/kulturnik

► kkb

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

Televízia českých a slovenských filmov Slovenské pondelky 2013

1. apríl 2013

20.00 ► **Pehavý Max a strašidlá**, r. J. Jakubisko, 1987, 96 min.
22.00 ► **Ja milujem, ty miluješ**, r. D. Hanák, 1980, 100 min.

8. apríl 2013

20.00 ► **Zmluva s diablom**, r. J. Zachar, 1967, 95 min.
22.00 ► **Výlet do mladosti**, r. P. Haspra, 1983, 90 min.

15. apríl 2013

20.00 ► **Katka**, r. J. Kadár, 1949, 91 min.
22.00 ► **Stopy na Sitne**, r. V. Bahna, 1968, 88 min.

22. apríl 2013

20.00 ► **Vrah zo záhrobia**, r. A. Lettrich, 1966, 93 min.
22.00 ► **Rekviem za rytierov**, r. J. Zachar, 1970, 87 min.

29. apríl 2013

20.00 ► **Smrť prichádza v daždi**, r. A. Lettrich, 1965, 96 min.
22.00 ► **Otec**, r. A. Lettrich, 1981, 85 min.

Zmena programu vyhradená!

► Vo veku 63 rokov zomrela 23. februára filmová kritička Jana Mjartanová, dlhoročná redaktorka denníka Ľud. Okrem toho publikovala v časopisoch Film a divadlo, Dialóg, Filmová revue a ďalších. Spolupracovala aj s Bibianou, podieľala sa na príprave Bienále animácie Bratislava.

► Vo veku 84 rokov zomrel 2. marca v Toronte dramaturg Milo Kubík, jeden z prvých slovenských absolventov FAMU. Pôsobil najmä v oblasti populárno-vedeckého filmu. V decembri 1968 emigroval s rodinou do Kanady, kde sa už o rok stal riaditeľom mediálneho oddelenia North York Board of Education. S manželkou Alicou založili v roku 1971 štúdio bábkových filmov Animette Canada. Spolupracoval so slovenskými a s českými krajanými spolčkami.

► Na filmovom festivale Európskej únie Windows on Europe v Canberre v Austrálii (7. – 17. marec) sa po druhýkrát od svojho vstupu do EÚ zúčastnilo aj Slovensko, tento rok s filmom Mariany Čengel Solčanskej *Legenda o lietajúcom Cypriánovi*.

► V Chicagu sa od 1. do 28. marca konal 16. výročný filmový festival Európskej únie, na ktorom sa premietali aj dva slovenské filmy – *Až do mesta Aš* Ivety Grófovej a *Cigán* Martina Šulíka.

► Počas bratislavskej časti Febiofestu mal premiéru dokument Dušana Trančíka *Hodina dejepisu*, ktorý 27. marca (a v repríze 28. marca) odvysielala RTVS na Dvojke.

► jar

NAJPREDAVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► MAREC 2013

PUBLIKÁCIE

1. Interpretácia a film – zborník textov (ASFK a SFÚ, Bratislava)
2. Žánr ve filmu – zborník textov (NFA, Praha)
3. Peter Gavalier: Spletité cesty Wima Wendersa (SFÚ v spolupráci s ASFK, Bratislava)

AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. 2DVD Muž, ktorý luže/Eden a potom (SFÚ, Bratislava)
2. DVD 3x Juraj Jakubisko (SFÚ, Bratislava)
3. DVD V tieni (Magic Box)

PREDAJŇA KLAPKA.SK PONÚKA V APRÍLI TIETO AKCIE:

1. Ak si v predajni Klapka.sk alebo v Kine Lumière kúpite aprílové číslo Film.sk, dostanete k nemu DVD Skalní v ofsajde.
2. Počas apríla ponúkame za zvýhodnené ceny DVD s filmami tvorcov, ktorí majú v apríli výročie: DVD 3x J. Jakubisko, DVD 3x D. Hanák, DVD 3x P. Bielik (pri všetkých uvedených tituloch bola pôvodná cena 6,90 eura, akciová je 6 eur). Za akciovú cenu 7,90 eura (pôvodná cena 8,80 eura) ponúkame aj knihu *Ján Kadár* od Václava Maceka.
3. Ak v predajni Klapka.sk nakúpite tovar v hodnote nad 30 eur, dostanete jeden voľný lístok do Kina Lumière.

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V KINE LUMIÈRE ► FEBRUÁR 2013

1. *Láska* (r. Michael Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, ASFK)
2. *Ďakujem, dobre* (r. Mátýás Prikler, SR, 2013, Filmtopia)
3. *Nový život* (r. Adam Olha, ČR/SR, 2012, ASFK)
4. *Hanba* (r. Steve McQueen, VB, 2011, ASFK)
5. *Klip* (r. Maja Miloš, Srb., 2012, ASFK)

20. medzinárodný filmový festival
FEBIOFEST 2013
 15. → 21. III.
 Bratislava

Kino Lumière → Kino Mladost' → Artkino za zrkadlom A4 — priestor súčasnej kultúry → FK 35_mm VŠMU

22. → 27. III. Trenčín Artkino Metro 25. → 27. III. Banská Bystrica FK v Múzeu SNP
02. → 06. IV. Martin Kino Strojár 08. → 10. IV. Prievidza FK '93
08. → 11. IV. Trnava Kino Hviezda 10. → 14. IV. Prešov Kino Scala

FEBIOFEST.SK | ASFK.SK

ORGANIZÁTOR: ASOCIÁCIA SLOVENSKEJ FILMOVÉHO KLUBU
 SPOLUORGANIZÁTOR: SLOVENSKÝ FILMOVÝ ÚSTAV BRATISLAVA
 PODUJATIE PODPORILI: BRATISLAVA
 PODUJATIE FINANČNE PODPORIL: VISAGRAD FUND
 PARTNERI: FILM BRATISLAVA, ASOCIÁCIA SLOVENSKEJ FILMOVÉHO KLUBU, FILMOVÝ ÚSTAV BRATISLAVA, KINO LUMIÈRE, KINO Mladost', ARTKINO ZA ZRKADLOM A4, FK 35_MM VŠMU, KINO Strojár, KINO Hviezda, KINO Scala, Prievidza FK '93, Trenčín Artkino Metro, Banská Bystrica FK v Múzeu SNP, Martin Kino Strojár, Trnava Kino Hviezda, Prešov Kino Scala
 HLAVNÝ MEDIÁLNY PARTNER: TA3
 MEDIÁLNI PARTNERI: Pravda, Pravda.sk, RÁDIO_FM, RÁDIO DEVIN, týždeň, CITYLIFE.SK, Kinema, euroawk, festivaly.sk, film.sk

KALENDÁRIUM

► **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

► **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

► **RECENZIA**

PROFIL

OHLASY

REBRÍČKY A JUBILEÁ

► **PROGRAM**

KINA LUMIÈRE

PREDAJ MESAČNIKA FILM, SK: KMKHUPREGATVA / BRATISLAVA ► Klauka sk – predajňa SFÚ (Grosslingová 4,3) ► Artorum (Kozia 20)
► Martinus (Obchodná 26) ► Beneluh Modul - Svet knihy (Obchodná 4) ► Prospero – predajňa DÚ (Jakuľovo nám. 12) * vrática VŠMU (Svoradova 2)
ŽILINA ► Artorum (Botova 2) ► sieť knižkoviečkov Panta Rhei (Bratislava, Trnava, Pešťany, Trenčín, Žilina, Martin, Nitra, Nové Zámky, Prevláža,
Banská Bystrica, Zvolen, Michalovce, Košice, Prešov, Komárno, Dunajská Streda) FILMOVÉ KLUBY ► Kino Lumière Bratislava – kino SFÚ (Špitálska 4)
► FK – Kino Junior Levice ► FK – Kino Strojár Martin ► FK – kino Fontána Piešťany ► FK – Povazská Bystrica ► FK – Naadko Trnava

50 rokov
VĚKAS
SLOVENSKÉHO
FILMOVÉHO ÚSTAVU
THE SLOVAK FILM
INSTITUTE
1963 - 2013

ISSN 1335-8286
0,4
9 771335 828003

FILM, SK JE EVIDOVANÝ MK SR P00 EV, Č. EV 947/08